

Kumla kommun

Särskilt utlåtande

Översiktsplan Kumla kommun 2040

Innehåll

Särskilt utlåtande	2
Utställning.....	2
Handlingar och material under utställningen.....	2
Utskick och annonsering.....	2
Utställningsaktiviteter	3
Synpunkter från möten.....	3
Inlämning av synpunkter	3
Yttranden	4
Inkomna yttranden och synpunkter	4
Allmänhetens synpunkter.....	4
Externa myndigheter	19
Kommuner	22
Kommunala nämnder	23
Politiska partier.....	26
Organisationer, föreningar och företag.....	31
Justeringar efter utställning.....	35
Bilaga 1 – Länsstyrelsens yttrande	39

Särskilt utlåtande

Det särskilda utlåtandet är en bilaga till antagandehandlingen. Dokumentet beskriver hur utställningen gått till, vilka synpunkter som kommit in och hur kommunen har bemött dessa synpunkter. Ansvariga tjänstepersoner har läst alla synpunkter och i det särskilda utlåtandet redovisas en sammanfattning av synpunkterna. Synpunkter som inte berör översiktsplanen har förmedlats till ansvarig förvaltning inom kommunen.

I dokumentet redovisas vilka förändringar som gjorts i översiktsplanen efter utställningen. Om planförslaget ändras väsentligt efter utställningen, ska kommunen ställa ut förslaget på nytt. Kumla kommun anser inte att översiktsplanen har ändrats väsentligt efter utställningen, någon ny utställning behövs därför inte.

Utställning

Kommunstyrelsen beslutade den 15 januari 2020, § 5, att godkänna Översiktsplan 2040 för utställning.

Förslag till ny översiktsplan för Kumla kommun, *Översiktsplan Kumla kommun 2040*, har varit utställd under perioden 3 februari –5 april 2020. Syftet med utställningen var att få fram en så bra antagandehandling som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan.

Handlingar och material under utställningen

De handlingar som fanns tillgängliga under utställningen var:

- Utställningshandling Översiktsplan Kumla kommun 2040
- Miljökonsekvensbeskrivning
- Samrådsredogörelse

Handlingarna har under utställningstiden varit tillgängliga på Kumla kommuns hemsida och på Kumla bibliotek. Utöver handlingarna har även de tre huvudkartorna, sammanfattningar av olika avsnitt och utveckling av de olika orterna kunnat läsas separat.

Utskick och annonsering

Utställning av Översiktsplan Kumla kommun 2040 har annonserats på flera sätt, bland annat genom annonser (Nerikes Allehanda, Ica Maxi), sociala medier (Facebook, Instagram), kommunens hemsida och kommunens egen tidning *vårt Kumla*.

För att informera interna och externa myndigheter, organisationer, företag, föreningar och närliggande kommuner med flera har ett informationsbrev, med länk till handlingarna på kommunens hemsida, skickats ut via post eller e-post.

Utställningsaktiviteter

Under utställningstiden har två öppna informationsmöten genomförts på Kumla bibliotek. Syftet med mötena var att informera medborgare om innehållet i översiktsplanen, att berätta hur synpunkterna från samrådet har omhändertagits och förklara vilka ändringar som gjorts efter samrådet. Vid mötena gavs också möjlighet att ställa frågor om förslaget.

Utöver informationsmötena har tjänstepersoner, vid annonserade tillfällen, funnits på plats vid utställningen på biblioteket för att svara på frågor och ta emot synpunkter.

Antalet deltagare har varierat vid de olika tillfällena, mellan 15 och 43 personer. Totalt har uppskattningsvis ca 150 personer deltagit vid de olika tillfällena. Antalet deltagare har inte räknats vid de tillfällen tjänstepersoner funnits på plats för att svara på frågor, siffrorna är därför endast en uppskattning.

Informationsmöten /tjänstepersoner på plats, Kumla bibliotek		
Datum	Tid	Deltagare
11 februari	11.00-13.00	ca 20
25 februari	11.00-13.00	ca 30
2 mars	17.30 -19.00 (presentation av förslaget)	43
10 mars	11.00-13.00	ca 15
22 mars	12.00-16.00 (presentation av förslaget 14.30)	ca 25 (14 st vid presentation)
31 mars	11.00-13.00	Ca 15

Planförslaget har också presenterats för de kommunala nämnder och politiska partier som önskat detta.

Synpunkter från möten

Vid genomförda informationsmöten och träffar med tjänstepersoner framkom i stort sett samma synpunkter som inkommit från allmänheten via e-post/post. Ianspråktagande av jordbruksmark är det ämne som flest har engagerat sig i, att jordbruksmarken ska bevaras och inte exploateras. Flera har haft platsspecifika synpunkter på utpekade områden i översiktsplanen.

Diskussionerna och synpunkterna har också berört bevarande av grönområden, tidsperspektiv på utbyggnation, att politiken borde deltagit vid mötena, att kommunen borde prata med berörda fastighetsägare före man pekar ut områden, ifrågasättande av befolkningsmålet med mera. Synpunkter från mötena sammanfattas tematiskt och kommenteras under rubriken *Allmänhetens synpunkter*.

Inlämning av synpunkter

Synpunkter har kunnat lämnas in via post, e-post eller via formulär på hemsidan. Det har även funnits en brevlåda vid utställningen på biblioteket.

Under utställningstiden har totalt 210 skriftliga yttranden/synpunkter kommit in från privatpersoner, organisationer, företag och myndigheter. I vissa fall har exakt samma synpunkt inkommit från flera privatpersoner medan vissa svar har inkommit en gång men skrivits under av flera. Det har även förekommit att privatpersoner har lämnat flera svar. Vissa synpunkter har även varit anonyma.

Fördelning av inkomna yttranden/synpunkter:

- Allmänheten	171
- Anonyma	12
- Externa myndigheter	9
- Kommuner	2
- Kommunala nämnder	4
- Politiska partier	5
- Organisationer, föreningar och företag	7

Yttranden

I detta avsnitt redovisas en övergripande sammanställning av inkomna yttranden och synpunkter. Inledningsvis följer synpunkter från allmänheten, därefter externa myndigheter, kommuner, kommunala nämnder, politiska partier och slutligen organisationer, föreningar och företag. Redovisningen av allmänhetens synpunkter är tematiskt indelad.

Kumla kommun vill betona att det inte är möjligt att tillgodose samtliga intressen eftersom åsikterna går isär. Kommunen har ett ansvar att ta ställning till det allmännas bästa vilket ibland kan innebära att gå emot någons enskilda intresse.

Länsstyrelsens yttrande biläggs i sin helhet.

Inkomna yttranden och synpunkter

Allmänhetens synpunkter

Flertalet synpunkter från privatpersoner berör jordbruksmark, att denna ska bevaras och inte ianspråkats för bebyggelse. Många synpunkter är också kopplade till den pågående pandemin och att säkra kommunens självförsörjning. Personer som bor inom och i närheten av de utpekade områdena uttrycker en oro över störningar och värdeminskning av deras fastigheter.

Allmänheten tar även upp sådant som bland annat grönområden, områden för rekreation, trafiksäkerhetsåtgärder och förbättrade gång- och cykelvägar.

Tre protestlistor har lämnats in till kommunen

Lista 1: 58 personer protesterar mot byggnation i Brånsta och Sännersta, område K4 och K13

Lista 2: 17 personer protesterar mot byggnation i Brånsta och Sånnersta, område K4 och K13

Lista 3: 64 personer protesterar mot byggnation i Byrstatorp område V2

Befolkningsmål och befolkningsutveckling

Synpunkterna gällande översiktsplanens befolkningsmål berör ett rimlighetsperspektiv och ett invånarperspektiv. I synpunkterna förordas att göra det bättre för befintliga invånare i Kumla istället för att satsa på en ökad befolkning. En oro för få arbetstillfällen och en ökad befolkningsväxt uttrycks. Det finns ett intresse att bevara Kumla som en småstad.

” 28 000 invånare. Vems mål och varifrån kommer detta, är detta verkligen förankrat bland nuvarande invånare? Jag själv bor i Kumla för att jag tycker det är lagom stort, jag saknar överhuvudtaget inte alls tusentals grannar till”.

En medborgare menar att kommunen bör höja skatterna och öka tryggheten för de som redan bor i Kumla. Det förespråkas också att höja lönerna för lärare och de som arbetar inom vården. Det förordas att kommunen behöver växa i styrka och kunskap istället för i invånarantal.

Synpunkter från möten:

- 28 000 invånare ska bo i Kumla men var ska alla jobba?
- Måste alla orter bli stora, vill man bo i en större ort kan man flytta till Örebro.
- Varför ska vi växa mer?

Kommentar: Att ha en växande befolkning är i sig inget självändamål, men att få en ökad inflyttning och en större befolkning är helt avgörande för vilken service som kommunen kan tillhandahålla i framtiden. Som de flesta kommuner står Kumla inför en utmaning; inom några år kommer den stora generationen som föddes 1945–1955 att börja komma upp i de åldrar där de behöver mer hjälp från kommunen, vilket innebär att kostnaderna ökar. När en större andel av befolkningen blir allt äldre så måste färre försörja fler genom den kommunala skatten, och för att kunna bibehålla den nivå vi har på omsorgen idag så behöver vi fler som bor och betalar skatt i kommunen. Fler invånare genererar även ett större underlag för lokal privat service som underlättar att bo i Kumla.

Befolkningsprognoserna idag pekar mot ca 24 000 invånare år 2030, men det är viktigt att ha ambitiösa målsättningar och ta höjd i planeringen för att kommunen kan komma att växa kraftigt. Därför är översiktsplanens befolkningsmål satt till 28 000 invånare år 2040. Det är viktigt att ha markberedskap och även resurser för att bygga ut den offentliga servicen.

Bebyggelse och ianspråktagande av mark

Kommunens syn på livsmedelsförsörjning ifrågasätts. Medborgarna vill bevara åkermark för odling. Att ha nybyggnation i landsbygdsmiljö i närhet till djurhållning anses vara en dålig idé, då djurhållning medför lukt från gödsel samt att buller kan förekomma från traktorer med mera.

Medborgarna vill bevara jordbruksmark och skogsmark. Förslag ges att istället bygga på höjden i centrala Kumla. En del menar att det inte bör byggas i kvarteret Rörläggaren, att det finns lämpligare placeringar för höghus. Några medborgare menar att det vore olämpligt att bygga på jordbruksmark i norra Kumla, eftersom det finns

hästverksamhet i området, och att det även är olämpligt att bygga i Brånsta-Sånnersta där brukningsvärd jordbruksmark finns.

Ekebymossen föreslås som ett lämpligt verksamhetsområde istället för grönområde.

Hardemo föreslås som en lämplig plats för ny bebyggelse, med fin utsikt. Andra ställer sig kritiska till förtätning mellan Åbytorp och Skyberga.

En medborgare menar att ett utökat vattenskyddsområde begränsar bebyggelsen i Sannahed. En annan medborgare är kritisk till att ta skog i anspråk för att bygga villor i Sannahed.

En synpunkt har inkommit om att ta bort kraftledningen i Fylsta.

En annan synpunkt handlar om att införa kommunalt vatten och avlopp i Folkatorp.

En medborgare har lämnat synpunkter på att kommunen bör se till att alla medborgare har tillgång till fiber, även på landsbygden.

En synpunkt gäller störning från skjutbanan i skogen mellan Folkatorp och Sånnersta, att det inte kan vara rimligt att ha en skjutbana så nära bebyggelse.

En medborgare ställer sig kritisk till byggplanerna vid idrottsparken och vill att koloniområdet bevaras.

Några synpunkter berör översiktsplanens tydlighet och hur den kommunicerats med berörda. Synpunkterna handlar om att kartorna i översiktsplanen är svåra att tyda, att det är svårt att lokalisera sig och att se veta vad som är nytt. Det har även riktats kritik mot kommunen då kommunikationen mellan kommunen och berörda fastighetsägare anses dålig. Det förordas att det som står i översiktsplanen borde förmedlats bättre till berörda.

Synpunkter från möten:

- Ska inte idrottsparken vara kvar?
- Vad ska hända med Kumlahallen? Ska man bygga nytt? Bör nyttja det man har (finns läktare).
- Bygg på mossen vid Säbylund.
- Finns det någon ny plats utpekad för skjutbanan i Brånsta?
- Vad ska hända i Åbytorp centrum?
- Var ska det byggas bostäder i Hällabrottet?
- Varför har man inte planerat för ett geologiskt museum i Kvarntorp?
- Finns det någon planering för nya skolor i kommunen?
- Otydliga kartor, svårt att se befintliga vägar.
- Efter så stora förändringar i samrådet varför går man inte ut på samråd igen?
- Vart får ni pengar ifrån att göra allt som redovisas i översiktsplanen?

Kommentar: Kumla kommun ser positivt på jordbruksnäringen som skapar livsmedelsproduktion och sysselsättning samtidigt som jordbruket bidrar till natur-,

kultur- och landskapsvärden. Kommunens ställningstagande är att brukningsvärd jordbruksmark endast ska exploateras om det behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse och om annan lokalisering saknas.

Som det står i planhandlingen ska bebyggelse på landsbygd lokaliseras med hänsyn till befintliga verksamheter som till exempel djurhållning. Enskild bedömning görs med hänsyn till lokala förhållanden.

Kumla kommun håller med om att en förtätning av befintlig bebyggelse är ett hållbart sätt att bygga. Högre och tätare bebyggelse i centrala Kumla är något som eftersträvas och nämns i planhandlingen. Ställningstagandet i översiktsplanen handlar bland annat om att koncentrera bebyggelsen och förtäta centrala Kumla tätort.

Ekebymossen lämpar sig inte för byggnation då det är en tidigare våtmark och jordarterna består av organiskt material. Torvmossor har även uppåtriktat grundvatten vilket medför risk för skada på byggnader. Uppgrävda torvmossor återgår till det tillstånd de var innan de var torvmossor, alltså våtmarker. Det är tekniskt möjligt att bygga på mossen, men det anses inte vara samhällsekonomiskt försvarbart. Ekebymossen har stor potential att bli ett framtida besöksmål för natur- och friluftsintrösserade.

Några specifika exploateringsområden pekas inte ut i Hardemo på grund av många konkurrerande intressen. Hardemo är av riksintresse för kulturmiljövården –ett öppet odlingslandskap rikt på fornlämningar, värdefull bebyggelse och vägdragning anpassad till åsen. Hardemoåsen är ett grundvattenmagasin med höga uttagsmöjligheter och är enligt SGU klassat som grundvatten med hög sårbarhet. Något kommunalt vatten- och avloppsnät finns inte i Hardemo, och en utbyggnation skulle inte vara hållbart ur ekonomisk synpunkt.

I planhandlingen är sträckan mellan Skyberga och Åbytorp utpekad som ett förtätningsområde på landsbygden. Det är inte tänkt att området ska bli ett tätbebyggt område, utan ett område med enstaka nya hus. Inom de utpekade förtätningsområdena kommer kommunen att se mer positivt på sökta förhandsbesked. Inom dessa områden är det viktigt att ny bebyggelse anpassas i skala till omgivningen och lokaliseras så att befintliga strukturer behålls.

Det stämmer att det föreslagna utökade vattenskyddsområdet i Sannahed kan komma att begränsa ny bebyggelse. För att kunna peka ut fler områden i Sannahed behöver vattenskyddsområdet och dess föreskrifter fastställas.

Kraftledningarna i Fylsta tillhör regionnätet som ägs av Vattenfall Eldistribution AB. Den nord-sydgående kraftledningen planeras att rivas under år 2020, vilket kommer frigöra mark för byggnation. Några ytterligare förändringar på regionnätet i området är ej aktuella i dagsläget.

I dagsläget finns det inga planer på att ansluta Folkatorp till kommunalt vatten- och avlopp.

Region Örebro län har från och med år 2016 regeringens uppdrag att verka för övergripande samordning, samverkan och samarbete mellan aktörer verksamma i länet av betydelse för bredbandsutbyggnaden. Region Örebro län har år 2019 tagit fram dokumentet Bredband, Regional handlingsplan 2018–2025. Handlingsplanen utgår från den nationella bredbandsstrategin. Syftet med handlingsplanen är att beskriva hur vi inom länet ska arbeta med bredbandsfrågan. Enligt Region Örebro län har närmare 80 % i länet tillgång till bredband, men det är stor skillnad på tätort och landsbygd. På Kumla kommuns hemsida går det att anmäla intresse för fiber, det ger dock ingen garanti att få fiber då det är privata aktörer som avgör.

Skjutbanan som finns i Sånnersta är en källa till buller och vid exploatering av Brånsta-Sånnersta behöver därför skjutbanan få en ny lokalisering. Något nytt läge är ännu inte föreslaget, utan måste utredas vidare.

För området Idrottsparken tog Samhällsbyggnadsförvaltningen 2019-11-20 beslut om att en detaljplan för en första etapp i den östra delen av området, där koloniföreningen finns idag, ska upprättas. Koloniföreningens arrendeavtal är uppsagt till årsskiftet 2020/2021. En ny plats för koloniodling är under utredning. Inom idrottsparken kommer ishallen, konstgräsplanen och gräsplanen att vara kvar. Översiktsplanen kompletteras med text om stadsnära odling.

Eftersom en översiktsplan är på en övergripande nivå är också kartorna utformade i samma syfte. Att till exempel visa vägnamn i kartorna skulle bli för plottrigt och svårsläst.

Enligt plan- och bygglagen (PBL) behöver inte kommunen skicka handlingar till var och en av de intressenter som ska ges tillfälle att delta i utställningsskedet. Det är upp till intressenterna att avgöra om de vill reagera på kommunens förslag. Ett sätt att uppnå ambitionen i lagstiftningen är att kommunen håller möten där olika intressenter kan ta del av och påverka förslaget till översiktsplan. Kommunen har försökt att nå så många som möjligt genom ett flertal olika aktiviteter, möten och annonsering i olika medier. Läs mer om hur utställningen har gått till i början av detta dokument.

I processen med att ta fram en översiktsplan ska det enligt plan- och bygglagen först genomföras ett samråd och sedan en utställning. Större ändringar kan göras mellan samråd och utställning eftersom det finns möjlighet att lämna synpunkter i båda skeden.

Som det står i översiktsplanen bör Åbytorps centrum utvecklas som en tydligare mötesplats, förslagsvis en mindre torgbildning söder om skolan.

I Hällabrottet är tre områden utpekade för ny bostadsbebyggelse och ett område är utpekade som blandstad.

Kommunen har i dagsläget inga planer på ett geologiskt museum.

Som det står i översiktsplanen, ska behovet av skolor och förskolor beaktas vid byggnation av större bostadsområden. Även om det initialt inte behövs ska mark därför avsättas för förskola och/eller grundskola i detaljplan.

Översiktsplanen är ett strategiskt dokument som redovisar kommunens långsiktiga utveckling av den fysiska miljön fram till år 2040. Ett förslag till strategi för genomförande och uppföljning av översiktsplanen kommer att tas fram efter antagandet.

Jordbruksmark

Ett stort antal synpunkter från allmänheten handlar om kommunens ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark. Kumla kommun beskrivs som en jordbrukskommun och det anses att alldeles för mycket jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse. Synpunkterna berör även möjligheten till självförsörjning och vikten av att bevara åkermark för just detta ändamål.

”Sverige är idag endast självförsörjande till 50 procent vad gäller livsmedel. I dessa svåra tider som hela världen befinner sig, borde de bestämmande i Kumla kommun fått sig en riktig tankeställare. Planera inte bort, bygg inte bort kommande generationers matförsörjning. Tänk om, tänk rätt.”

Ett flertal synpunkter berör den kris som råder i samhället idag med Covid-19. Därmed ställer sig en del medborgare kritiska mot att ta jordbruksmark i anspråk, då vikten av

att odla närproducerat ökar vid sådana kriser. Även vikten av att kommande generationer ska ha möjlighet till närproducerad mat förespråkas, där det förordas att kommunen bör tänka om och se till ett långsiktigt perspektiv. Jordbruksmark går inte att återställa i ett senare skede.

En medborgare ställer frågan varför kommunen ska vara ägare till jordbruksmark när det krävs särskild kompetens att driva jordbruk.

Kommunen måste uppskatta lantbrukare och deras arbete, små aktörer ger liv åt bygden.

Att Kumla kommun inte tar hänsyn till miljöbalken är en synpunkt. Det påpekas även att kommunen verkar vilja att Kumla ska bli likt Örebro. En del medborgare hävdar också att kommunen går emot den regionala utvecklingsplanen och att översiktsplanen är motsägelsefull, då det planeras för verksamhetsområden och bostäder på högavkastande åkermark, samtidigt som översiktsplanen hänvisar till agenda 2030 där ett mål innefattar att motverka hunger.

"Vi har också med oss effekterna av den extrema torka som drabbade landet 2018 då stora delar av skörden förstördes. Därför ska inte åkerarealen minska i landet utan snarare behöver åkerarealen säkerställas så den räcker till för matförsörjning till landets invånare så landet klarar de nya villkoren naturen ställer".

Kommunen har möjlighet att tänka stort, att vara innovativa och bygga framtidens kommun är en synpunkt från en medborgare. Att en sådan stor areal jordbruksmark tas i anspråk, anses inte vara försvarbart, då det finns annan mark att tillgå som exempelvis längs med Stenebrunnsgatan, vid idrottsplatsen i Åbytorp, Ekeby och Korsta.

Synpunkter från möten:

- Hur många hektar jordbruksmark tas i anspråk i översiktsplanen?
- Kommunen tar för mycket jordbruksmark i anspråk.
- Bygg inte på jordbruksmark.

Kommentar: Nästan hälften (47 %) av kommunens yta består av åkermark. Jordbruksmark är en viktig samhällsresurs som ska värnas. När Kumla kommun växer ökar dock behovet av byggbar mark. För att kunna utveckla kommunens orter enligt en hållbar Ortsstruktur kan det ibland väga tyngre att exploatera viss jordbruksmark än att bevara den. I de fall jordbruksmark står i konflikt med annan markanvändning behöver de olika intressena vägas mot varandra.

I Kumla kommun finns idag 9 066 hektar brukningsvärd jordbruksmark (Kumla kommuns definition, det vill säga gårdsstöd enligt jordbruksverkets blockdatabas med en areal om minst två hektar). 502 hektar (5,5 %) brukningsvärd jordbruksmark föreslås tas i anspråk för nya utbyggnadsområden stadsbygd blandstad, stadsbygd bostäder och verksamheter. 8 564 hektar (94,5%) brukningsvärd jordbruksmark blir kvar för livsmedelsproduktion. Översiktsplanen kompletteras med ovanstående information.

I utställningshandlingen föreslås 557 hektar (6,1 %) brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för utbyggnadsområden stadsbygd blandstad, stadsbygd bostäder och verksamheter. Andelen brukningsvärd jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för byggnation har minskats sedan utställningen. Detta beror bland annat på att område Å3 har halverats och verksamhetsmark har minskats i Kvarntorp.

Den mark som kommunen äger, där även jordbruksmark ingår, är av strategiskt intresse som syftar till att utveckla Kumla kommun på flera olika sätt. Den kommunägda marken används ibland som bytesmark. Den jordbruksmark som kommunen äger är utarrenderad, kommunen har inte för avsikt att bedriva jordbruk i egen regi.

Natur och grönstruktur

Ett förslag har inkommit om att anlägga ett skidspår i anslutning till de utpekade områdena för rekreation i Hällabrottet. Det påpekas också att vandringsleder och mountainbikeleder bör vara separerade.

En synpunkt gällande Hällabrottet är att riva Ytong och Trilobiten, istället för att bevara dessa byggnader. Förslagsvis kan ytan öppna upp för rekreation och aktiviteter, exempelvis fotboll.

En del medborgare ställer sig positiva till att stärka ridverksamheten i Brånsta-Sånnersta. Dock anses inte någon vattenpark vara nödvändig i området.

Ett förslag är att möjliggöra för kanoter i Kumlaån, för att skapa en turistattraktion. Muddring och utvidgning av ån förordas därför.

Det har inkommit en synpunkt gällande nordvästra Kumla, som handlar om medborgarnas tillgång till kolonilotter. Det förordas att satsa på grönytor för att möjliggöra aktiviteter som exempelvis brännboll och odling.

Hagendalsvägen kan förslagsvis präglas av mer grönska och knytas samman med Djupadalsparken.

Medborgarna vill värna om stadsnära natur, motsätter sig bebyggelse vid befintliga grönområden i Kumla. Ytterligare en synpunkt är att alla i Kumla ska ha god tillgång till grönområden.

Synpunkter från möten:

- Det byggs överallt det är inte många naturliga grönområden kvar.
- Varför är inte all naturmark utpekad?
- Kumlaån, vad är tänkt längs den? Kommunen borde engagera sig i dikningsföretaget mer.

Kommentar: *Synpunkter om skidspår, MTB- och vandringsleder samt kanot i Kumlaån är av en mer detaljerad art än vad som hanteras i en översiktsplan. Dessa typer av aktiviteter inryms dock inom flera olika användningar i översiktsplanen, till exempel grönområde och natur.*

Trilobiten, Yxhults huvudkontor, stenhvyleri och två övriga byggnader, utsågs i december 2019 av Länsstyrelsen till byggnadsminne och kommer därför att bevaras.

Översiktsplanen kompletteras med text om Yxhult byggnadsminne. Det finns andra ytor för rekreation och aktiviteter i Hällabrottet.

Området närmast Kumlaån är ett översvämningsområde och lämpar sig inte för byggnation varför detta område pekats ut som vattenpark.

Stadsodling och kolonilotter har ökat i popularitet under de senaste åren. En utredning pågår för ett nytt område för odling. Översiktsplanen kompletteras med text om stadsnära odling. Koloniträdgårdar och stadsodling inryms inom flera olika användningar i översiktsplanen, till exempel grönområde, natur och stadsbygd bostäder.

Enligt program för gröna Kumla har närheten till grönområden betydelse – ju närmare, desto större sannolikhet för regelbundet nyttjande. Ungefär 300 meter är människor beredda att regelbundet gå till ett grönområde, som även påtalas i översiktsplanen.

De naturområden som är utpekade i översiktsplanen är de områden med stora friluftslivs-, natur- eller landskapsvärden som är viktiga att bevara, utveckla eller tillgängliggöra. Mindre naturområden ingår normalt i användningen landsbygd.

Längs Kumlaån föreslås ett vattenlandskap utvecklas, från riksväg 52 i söder till Brånstavägen i norr. Det kan ses som en fortsättning av stadsparken öster ut och ett sätt att knyta ihop östra Kumla med Brånsta-Sännersta genom grön- och blåstruktur. Området ska utformas för att fördröja vattnets väg och för att ha översvämningssbara ytor, men också för att människor ska kunna vistas utmed ån.

Service

Skolan i Åbytorp förordas att ses över, framförallt möjlighet till en större skolgård.

Intresse finns att öka tillgång till mer bad och bibliotek, gärna barnbibliotek i Kumla.

Synpunkter har även inkommit gällande Kumlas centrum. Det beskrivs som stadens baksida, med ett dåligt utbud av service. Lastfordon tenderar att blockera Sveavägen. Det finns synpunkter på att området kring biblioteket ses som ett viktigare centrum för medborgare än torget idag.

Ett förslag har inkommit om att Kumla kan bli upptagningsområde för återbruk och renovering av begagnade varor och maskiner, där saker kan bli lagade istället för slängda.

Ett kulturhus där unga ges möjlighet till restauranger och dansgolv, för att inte behöva åka till Örebro förespråkas. Det föreslås även att göra en satsning på ett kulturhus istället för "sällanköpshandel".

Kommentar: *Del av Stene skola revs och byggdes ny under 2017. En bostadsfastighet revs i samband med byggnationen för att möjliggöra en större skolgård. Ett ställningstagande i översiktsplanen är att skolans utemiljö ska utformas med hänsyn till tillräckligt stora ytor lämpliga för lek och utevistelse.*

Önskemålet om bättre tillgång till bad och bibliotek är av en mer detaljerad art än vad som hanteras i en översiktsplan. Det inryms dock inom användningen stadsbygd blandstad och stadsbygd bostäder i översiktsplanen.

2018/2019 tog en konsult fram en utredning om Kumla stadskärna, där ett flertal problem identifierades, bland annat trafiksituationen i centrum. Ett arbete pågår för att göra stadskärnan till en attraktiv mötesplats.

Synpunkten om att Kumla skulle bli ett upptagningsområde för återbruk är en god idé men är av en mer detaljerad art än vad som hanteras i en översiktsplan. Detsamma gäller för byggandet av ett kulturhus. Det inryms dock inom flera olika användningar i översiktsplanen, till exempel stadsbygd blandstad.

Transporter, vägar och järnvägar

Synpunkter har inkommit om att det saknas säkra cykel- och bilparkeringar i anslutning till busshållplatserna i Åbytorp.

Buller och luftföroreningar från E20 i Åbytorp beskrivs som ett problem, bullerskydd förordas de berörda.

Byggnation vid sträckan Skyberga-Åbytorp anses som ett bra förslag, dock menar en medborgare att det kan bidra till trafikproblem på Hardemoåsen. Denna väg anses vara smal och farlig. En gång- och cykelväg förordas.

Några medborgare har synpunkter på avfarten till motorvägen i Åbytorp. De menar att det redan finns tillräckligt många avfarter och att en sådan skulle innebära problem för miljön och störa de boende i närområdet genom buller. Ett förslag på alternativ placering är i Hörsta. En medborgare menar att en satsning på kollektivtrafik vore att föredra. Andra menar istället att en ny motorvägspåfart behövs i Åbytorp, då den norra påfarten är felplacerad för trafik från Åbytorp och Hardemo.

Ytterligare en synpunkt är att förlängningen av östra leden bör flyttas väster ut, då sparas bördig jordbruksmark och vägdragningen hamnar på mer sandig jord.

Cykelvägen mellan Hällabrottet och Kumla benämns som farlig.

Planering för en bättre och säkrare koppling mellan Örsta/Brånsta och Hällabrottet, ställer sig medborgare positiva till. De menar att trafiksituationen i dagsläget är farlig och att det behöver planeras för en gång- och cykelväg för att säkert ta sig över vägen. I korsningen Brånstavägen/Kyrkogatan förordas en förbättring ur trafiksäkerhetssynpunkt. Förslag ges på en tunnel under Kyrkogatan. Vid ny bebyggelse förordas även en cykelväg längs Brånstavägen.

En synpunkt angående gång- och cykelvägen i Sannahed är att formuleringen är otydlig, vilket gör det svårt att förstå var gång- och cykelvägen börjar och slutar.

En medborgare ger förslag på en gång- och cykelväg mellan Kumla- Ekeby över Brånsta, för att ta sig över säkert och bidra till god hälsa.

Tillgång till bilparkering vid busshållplatser förespråkas av en medborgare. Detta för att boende på landsbygden ska ha möjlighet att ta bil till busshållplatsen, för att sedan åka med kollektivtrafik in till tätorterna.

En medborgare vill ha en ny väg mellan Korsta-Skogsbacken.

En fråga har inkommit om det befintliga järnvägsspåret till industriområdet söder om Kumla ska vara kvar. Om inte har ett förslag inkommit om att bygga den planerade cykelvägen efter Bangatan, där industrispåret går idag, då slipper man den otäcka passagen över spåret vid Ljungmovägen.

En synpunkt har kommit in om att det saknas cykelvägar som knyter samman Kumla med de angränsande kommunerna Örebro och Hallsberg. En synpunkt handlar om ett önskemål om en gång- och cykelväg mellan Kumlahallen och Fylstaskolan, en sträcka som har många mål med intresse för barn.

Synpunkter från möten:

- Järnvägsspåret vid lantmännen, hur skulle det fungera att ha det mellan Arbesko och Lantmännen?
- Motorvägsavfarten vid Sickelsta vad är anledningen till denna?
- Finns det några ytor utpekade för pendlarparkering i centrala Kumla?

- Det saknas en snabbuss till Örebro. Och det borde vara fler och bättre busstider för pendlare till Örebro.
- Man vill öka framkomligheten till och från Åbytorp med bättre kollektivtrafik. Men hur blir det för oss som bor ännu längre ut på landet?
- H8 är en viktig koppling.

Kommentar: Synpunkter om cykel- och bilparkering i Åbytorp förs vidare till det påbörjade arbetet med en ny Trafikplan för Kumla kommun. Bullerskydd är av en mer detaljerad art än vad som hanteras i en översiktsplan. Det är den som är väghållare som är ansvarig, i detta fall Trafikverket.

I planhandlingen är sträckan mellan Skyberga och Åbytorp utpekad som ett förtätningsområde på landsbygden. Det är inte tänkt att området ska bli ett tätbebyggt område, utan ett område med enstaka nya hus. Trafiksituationen kommer att ses över, vid behov, i samband med byggnation. Önskemål om gång- och cykelväg bör tas upp i dialog med Trafikverket som är väghållare.

Kumla kommun belyser möjligheten till en ny anslutning till E20, vid Sickelsta. En av/påfart vid Sickelsta skulle kunna avlasta övriga av-/påfarter in till Kumla. Detta kräver att Trafikverket och kommunen samordnar denna fråga. Med en anslutning till E20 från Sickelsta skulle västra Kumla och Åbytorp få en ökad expansion samtidigt som biltrafiken gynnas, vilket kan innebära att resandet med kollektivtrafik minskar.

Östra ledens sträckning kommer att utredas i ett kommande planprogram för Brånsta – Sånnersta.

Kommunen är medveten om att cykelvägen mellan Kumla och Hällabrottet inte är fullständig, det saknas en trafiksäker länk under riksväg 52. Översiktsplanen kompletteras med denna länk i text och karta.

Kommunens cykelplan som antogs 2016 kommer att revideras och integreras i den nya Trafikplanen som är under framtagande. Cykelplanen säger bland annat att cykelnätet behöver bli framkomligare och trafiksäkrare. Det är framför allt vissa korsningar som inte uppfyller moderna krav när det gäller trafiksäkerhet.

Nya cykelvägar i Brånsta samt gång- och cykelväg till Ekeby kommer att utredas i ett framtida planprogram för Brånsta- Sånnersta.

Beskrivningen av gång- och cykelvägen i Sannahed ses över och kartan Kommunikationer revideras.

I översiktsplanen framgår det att pendlarparkeringar bör vara strategiskt placerade vid framför allt resecentrum i Kumla men även vid busshållplatser i övriga tätorter. Översiktsplanen kompletteras med fler exempel på strategiska platser. I dagsläget finns det en pendlarparkering i Kumla, strax söder om vägtorget. Fler pendlarparkeringar är önskvärt.

Det finns inte några planer på att anlägga en ny väg mellan Korsta och Skogsbacken.

Industrispåret i södra Kumla kommer att vara kvar. Anslutning till järnväg finns i Via industriområde, och nya verksamheter i Södra Via bör ges samma möjlighet.

Det är Region Örebro län som ansvarar för busstrafiken i länet. Kommentaren om direktbuss till Örebro och bättre tillgänglighet i linjenätet till Åbytorp är en fråga för regionen.

Kartorna med gång- och cykeltrafik, lokal och regional ses över och korrigeras på flertalet sträckor för att bättre överensstämna med definitionerna i användningskartan och tätortsområdena (lokala sträckor inom tätort, regionala sträckor utanför tätort). Det finns idag en befintlig cykelväg i norra Kumla som går öster om Säbylundssjön fram till Örebro. I översiktsplanen pekas en ny cykelväg till Hallsberg via Sannahed, delvis längs väg 641, ut, samt en förbättrad cykelkoppling till Hallsberg genom Björka.

Bebyggelseutveckling

Brånsta-Sånnersta

Ett flertal synpunkter gällande bebyggelse på jordbruksmark i Brånsta-Sånnersta har inkommit, där en del medborgare förordar att livsmedelsproduktionen ska bevaras och skyddas inför framtiden. Andra menar att kommunen bör värna om naturen och djurlivet, då det finns ett flertal djurarter i Brånsta-Sånnersta. Dessa menar också att människor valt att bosätta sig på landsbygden för lugnet och naturen och att det finns lämpligare platser i Kumla för ny bebyggelse.

"I det nuvarande förslaget kommer Kumla Kommun att bygga bort det kommunen själva marknadsför som "en grönare kommun".

Det uttrycks oro gällande att lantbrukare kan tvingas lägga ner sina verksamheter om förtätning sker i Brånsta- Sånnersta och Örsta. Några medborgare menar också att det finns många hästgårdar som kommunen behöver ta hänsyn till.

Ett förslag har inkommit gällande ett gruppboende i Brånsta-Sånnersta. Idén är att mindre bostäder placeras runt befintlig bondgård och att de boende kan få möjlighet att sköta djur och odla sin egen mat.

Bevarandet av landsbygd och möjlighet till fortsatt hästverksamhet är återkommande synpunkter.

En medborgare har lämnat synpunkter om att familjer och företag i området har framtidsplaner för området, där närhet till natur är viktig. Synpunkter har även inkommit gällande bevarandet av jordbruk och skogsbruk, och menar att översiktsplanen inte uppnår detta ställningstagande.

Att möjlighet finns till att vara självförsörjande och inte behöva importera varor anses som en viktig miljöfråga.

I översiktsplanen finns ett riskavstånd till ridhuset längs Brånstavägen, vilket en medborgare ställer sig positiv till. Dock förordas ytterligare avstånd till intilliggande hästgårdar i området för att undvika konflikter.

Naturen i Brånsta- Sånnersta måste bevaras då den används som rekreationsområde.

Synpunkter från möten:

- När är det aktuellt att bygga i Sånnersta och Brånsta?
- Har ni förvärvat mer mark i Brånsta och skrämt upp bönderna? Det är redan maskiner där idag och avverkar mark.
- Intresse för att bygga i Brånsta av en privat fastighetsägare.

Kommentar: Att Kumla tätort ska växa öster ut, genom Brånsta-Sånnersta ses som en viktig utvecklingsriktning. Kumla tätorts utbyggnadsriktningar är begränsade då hänsyn

behöver tas till olika allmänna intressen, skyddsavstånd, riskområden mm. Brånsta-Sånnersta har goda förutsättningar när det gäller infrastruktur, närhet till service, grönområden med mera.

Angående djurhållning, se kommentar under allmänhetens synpunkter, bebyggelse och ianspråktagande av mark.

Förslaget om ett gruppboende är en intressant idé men det är av en mer detaljerad art än vad som hanteras i en översiktsplan. Det inryms dock inom flera olika användningar i översiktsplanen, till exempel stadsbygd blandstad och bostäder.

Det är svårt att svara på när det är aktuellt med byggnation i Brånsta/Sånnersta. Ett beslut om att upprätta ett planprogram ska först fattas av samhällsbyggnadsnämnden samt ett flertal utredningar genomföras. Efter planprogram kommer detaljplaner behöva tas fram. Området kommer att byggas ut etappvis och under en mycket lång tidsperiod.

Senaste markförvärvet kommunen gjorde i Brånsta/Sånnersta var år 2013. Kultur- och fritidsförvaltningen som ansvarar för skötsel av kommunens skog och mark har under våren 2020 röjt med röjsåg på kommunens mark i området. Røjningen är en skötselåtgärd där man väljer ut vilka stammar som ska ingå i de framtida skogarna. Träden som blir kvar ges på så sätt mer utrymme att växa och frodas. Inga maskiner har använts för att avverka mark.

Åbytorp

Ett antal synpunkter har inkommit gällande bostadsbebyggelse i Åbytorp, där förslaget om byggnation ifrågasätts då det innebär att jordbruksmark splittras. Det förordas istället att bibehålla ett öppet landskap, och bevara åkermarken för matproduktion, istället för att importera varor vilket är skadligt för klimatet.

Bevarandet av skog för möjlighet till rekreation är också en synpunkt som inkommit.

Ytterligare en synpunkt är att Åbytorp är ett litet samhälle med närhet till skog och landsbygd. Det förordas att bygga på höjden inne i Kumla eller på Ekebymossen och inte exploatera i Åbytorp.

En synpunkt har inkommit angående faktafel i översiktsplanen. Ett område i Åbytorp (Å3) benämns bestå av skog, vilket är felaktigt då det består av både skog och brukningsvärd åkermark.

Kommentar: Synpunkter om jordbruksmark, se kommenterar under allmänhetens synpunkter, jordbruksmark. Stadsbygd bostäder, Å3, minskas för att bevara mer jordbruksmark. Faktafel i text ses över och rättas till och området justeras i kartan.

Kommunens intentioner är att hela kommunen ska växa och då inte bara Kumla tätort utan alla tätorter inklusive Åbytorp. Att förtäta och bygga på höjden i Kumla är något som kommunen förespråkar, att bygga på Ekebymossen är inte ett bra alternativ, se kommentar under allmänhetens synpunkter, bebyggelse och ianspråktagande av mark.

Verksamhetsområden

Ett antal synpunkter berör utpekade verksamhetsområden. Mest kritik har riktats mot det utpekade området i Byrsta.

Förslag på lämpliga platser för verksamhetsområden är i Kvarntorp och i anslutning till tidigare verksamhetsområden som Mexi och Ytong.

Någon menar att det räcker med det planerade verksamhetsområdet i södra Kvarntorp, och att man då kan bevara norra Kvarntorp och Kvarntorpskorset.

En medborgare ställer sig kritisk till verksamhetsområdet i Rala, och menar att det redan finns ett industriområde väster om järnvägen som inte är utnyttjat och är mer lämpligt för en utvidgning.

En person tycker att det ska utredas vad Kvarntorpshögen kan användas till, hur skifferaskan på ett miljövänligt sätt kan omvandlas till något nyttigt för kommunen.

Synpunkter från möten:

- Områden vid rälsverkstaden V4, V3, K30 vad har man tänkt sig för verksamhet där?
- Hallsberg har redan det som finns i områden V3, V4 och K30.
- Vad för industri är tänkt i Ralaområdet?
- Är det möjligt att bygga i Rala på grund av markförhållandena?

Kommentar: *Synpunkter om jordbruksmark, se kommentar under allmänhetens synpunkter, jordbruksmark. Verksamhetsområdet i Byrstatorp tas bort från planhandlingen*

Det är redan ett flertal områden utpekade för verksamheter i Kvarntorp, ytorna bakom tidigare verksamhetsområden, Mexi och Ytong kommer därför att bevaras som de är och i översiktsplanen är de utpekade som natur.

Tanken med att ha flera utpekade verksamhetsområden i Kvarntorp är att områdena delvis har olika profil och inriktning. Verksamhetsområdet Kvarntorp Norra (V7, tidigare V8) är strategiskt viktigt för att skapa ett större sammanhållet verksamhetsområde med tydlig koppling till kapacitetsstark infrastruktur. Kvarntorp Norra (V7, tidigare V8) minskas i västra och södra delen för att bevara naturvärden (lövskog) samt för att skapa bättre förutsättningar för friluftslivet genom ett bredare grönstråk. Området har även korrigerats i öster för att stämma överens med nya riksväg 51. Verksamhetsområdet Kvarntorpskorset (V6, tidigare V7) kan bli ett bra komplement till övriga verksamhetsområden i Kvarntorp, med fokus på service och underhåll. Området har ett bra logistiskt läge och är ett lämpligt läge för till exempel trafikantservice i form av drivmedelsstation och restaurang.

I verksamhetsområdet Rala (V3, tidigare V4) är tanken att närheten till järnvägen ska nyttjas. Området Södra Via (V2, tidigare V3) har en inriktning på tillverkning och logistik. Vid en exploatering i Rala kommer en utförlig utredning av markförhållandena att genomföras.

Synpunkten om att utreda vad Kvarntorpshögen kan användas till är av en mer detaljerad art än vad som hanteras i en översiktsplan.

Byrstatorp

Flertalet medborgare motsätter sig det föreslagna verksamhetsområdet i Byrstatorp. Många vill bevara landsbygdidyllen, och menar att ett industriområde skulle förstöra den landsbygdskaraktär området besitter idag. Det förordas att bevara skogen och att istället utöka industriverksamheter runt Brändåsen, Kvarntorp, Aspholmen och Bista där sådan verksamhet redan finns. Det påpekas att det i dagsläget går tung trafik i området vilket är en trafikfara för barn om denna trafik utökas ytterligare. Vägen i området är smal och det är svårt att mötas med personbil, ytterligare trafik skulle bli problematiskt.

Området används för rekreation och lek. Skogen nyttjas för svamp- och blåbärsplockning, vilket medborgarna förordar att bevara. Ett rikt djur- och växtliv finns i Byrstatorp. Det uttrycks en oro gällande miljöförstöring om industriverksamhet upprättas i området. Ytterligare oro uttrycks angående översvämning, eftersom området drabbades hårt år 2015. Vid en ny översvämning skulle ett flertal fastigheter kunna drabbas av stora mängder vatten, då skogen inte längre kan ta hand om vattenmassor vid en eventuell ny industrietablering i området. Om marken hårdgörs till industriområde skulle det vid en ny översvämning innebära att flera fastigheter skulle drabbas av stora mängder vatten eftersom skogen inte längre kan ta hand om vattenmassor. Stenebäcken som vattnet rinner ut i skulle vid en industrietablering kunna översvämmas.

Ett flertal synpunkter berör buller, där en del medborgare menar att skogen fungerar som ett bullerplank mot E20 och riksväg 52. En motsättning gällande en eventuell ökning av trafik i området uttrycks också, då det redan är problem med tung trafik under rusningstid. Brandstationen skulle även kunna få potentiella problem vid ökad trafik. Det påpekas också att det finns kulturhistoriska lämningar i området som behöver tas hänsyn till.

Ett förslag från en medborgare är upplåta bostäder med lite större tomter, istället för ett verksamhetsområde i Byrstatorp.

Flera synpunkter handlar om att fastigheternas värde skulle sjunka i och med industrietablering.

Från allmänheten har synpunkter inkommit om att det skulle kosta stora summor pengar att bekosta kommunalt VA vid ny industriverksamhet i Byrstatorp.

Synpunkter från möten:

- Finns det några intressenter som vill etablera sig i Byrstatorp?
- Bygger kommunen industriområde oavsett vad vi som bor här säger?
- Att området är utpekade som verksamhetsområde blir en belastning för oss boende.

Kommentar: Verksamhetsområdet Byrstatorp tas bort från planhandlingen.

Södra Via

Ett antal synpunkter angående området Södra Via berör lämpligheten att bygga bostäder eller industri på bördig jordbruksmark.

En annan synpunkt berör planeringen av ett nytt järnvägsspår i Via, där en del medborgare ställer sig kritiska till placeringen av detta. En tidsplan efterfrågas. Förslagsvis kan tåg rangeras i Hallsberg istället. Några medborgare motsätter sig även förslaget att dra in ett stickspår i Södra Via med motiveringen att det redan är god närhet till terminalen i Hallsberg.

Ytterligare synpunkter har inkommit om att fastigheters värde påverkas negativt av förslaget.

Några medborgare uttrycker oro över att inte kunna utveckla eller driva lantbruksföretag för livsmedelsproduktion om översiktsplanen vinner laga kraft. Det förordas att kommunen ska tänka långsiktigt gällande livsmedelsproduktion, inför kommande generationer.

En medborgare motsäger sig cykelvägen som enligt översiktsplanen planeras på deras mark. Cykelvägen skulle hamna på planen precis utanför dörrarna till en maskinhall som dagligen trafikerats med stora maskiner, vilket skulle vara farligt.

Synpunkter från möten:

- Köpte en gård inom område V3 för 1,5 år sedan. Mäklaren sa då att det inte skulle bli något verksamhetsområde, att allt skulle tas bort. Kommunen lämnade även besked om att det inte skulle bli något verksamhetsområde.

Kommentar: Synpunkter som berör jordbruksmark, se kommentar under allmänhetens synpunkter, jordbruksmark.

I översiktsplanen föreslås industrispåret till Via dras om och angöra från Rala i söder för att slippa rangering vid stationsområdet. Södra delen av området är detaljplanelagt för ett nytt industrispår. I dagsläget finns det inte någon tidsplan för en utbyggnad av industrispåret.

I samrådet som genomfördes för två år sedan pekades Södra Via (V2, tidigare V3) tillsammans med ett stort område längs riksväg 52 fram till E20 ut som nytt verksamhetsområde. Det blev stora protester och kommunen bestämde sig för att ta bort stora delar av området till utställningsskedet. Det är olyckligt om det blivit fel i kommunikationen mellan mäklare, köpare och kommunen. Det aktuella området är utpekad som verksamhetsområde även i den tidigare översiktsplanen som antogs år 2011.

I utställningshandlingen fanns förslag på ny gång- och cykelväg utpekad längs väg 640, denna tas bort från planhandlingen.

Hällabrottet norra

Ett flertal synpunkter berör nytt verksamhetsområde vid Fågelhaget i Hällabrottet. Medborgarna ställer sig kritiska till att ha industriverksamhet på denna sida om riksväg 52, förslag ges på ny industriverksamhet på andra sidan riksvägen samt i Kvarntorp. Medborgarna menar att skogen används för rekreation, där ett flertal hundägare promenerar, samt att människor rider i området. Svamp- och bärplockning förekommer också.

Vidare menar medborgarna att buller förekommer från Riksväg 52 och befintlig verksamhet, vilket skulle öka vid ny industriverksamhet. Barn rör sig även i området vilket kan vara en säkerhetsrisk ur trafiksynpunkt.

Kommentar: Hällabrottet Norra (V4, tidigare V5) har god tillgänglighet till riksväg 52. Trafikverket planerar ytterligare förbättringar, i form av mötesseparering för att höja trafiksäkerheten och framkomligheten, på riksväg 52. Vid en framtida utbyggnad av verksamhetsområdet kommer en konsekvensbeskrivning samt en bullerutredning att genomföras. Ingen förändring görs av områdets utbredning, dock kompletteras områdesbeskrivningen med text om friluftsvärden.

Brändåsen

En medborgare har lämnat synpunkter angående att jordbruksmarken är olämplig att använda till industrimark. Jordbruksmarken används för odling och bete. Utfarten mot riksväg 50 är högt belastad, vilket skapar köer längs Tälleden. Det är många som arbetspendlar från Volvo och Ahlsell vilket skapar köer i rusningstid. Därmed skulle ny industriverksamhet leda till ett ännu högre tryck på trafiken.

Förslag ges att istället bygga på mark närmare Hallsberg för att inte ta jordbruksmark i anspråk.

Brändåsen har stora industrier som Ahlsell, Postnord och ITS vilket kommunen bör värna om. En utveckling av Brändåsen kan gynna både Kumla och Hallsbergs kommuner.

Kommentar: Gällande jordbruksmark se kommentar under allmänhetens synpunkter, jordbruksmark.

Området runt Brändåsen har, som framgår i översiktsplanen, stora förutsättningar att bli ett regionalt och nationellt logistikområde då området har god tillgång till järnväg, vägar och kraftförsörjning. Brändåsens läge med närhet och koppling till Hallsberg som järnvägsknut och logistikcentrum innebär att en utbyggnad förutsätter ett långsiktigt regionalt och kommunalt samarbete. Vid en etablering i området kommer en trafikutredning att genomföras. Ingen förändring görs i översiktsplanen.

Externa myndigheter

Länsstyrelsen har en särskilt granskande roll av översiktsplanen enligt plan- och bygglagen. Kommunen ska redovisa länsstyrelsens granskningsyttrande tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap avstår från att yttra sig. Försvarsmakten, Nerikes Brandkår och Skogsstyrelsen har inget att erinra. Statens geotekniska institut har inga synpunkter på översiktsplanen.

Lantmäteriet

Lantmäteriet konstaterar att översiktsplanen berör Lantmäteriets kommande arbete i form av förändringar i fastigheter och rättigheter. Omfattningen av dessa behov kommer dock konkretiseras i senare skeden som till exempel detaljplanläggning.

Lantmäteriet föreslår att översiktsplanen eventuellt kan kompletteras med en strategi för områden med enskilt huvudmannaskap. Det är en fråga som kan, men inte måste, belysas i en översiktsplan. En strategi för detta i översiktsplanen kan vara ett bra stöd vid framtida detaljplanläggning.

Kommentar: Kommunen anser att någon sådan strategi inte behöver tas fram inom översiktsplanarbetet. Frågan utreds i respektive detaljplanarbete.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen yttrande redovisas i sin helhet som bilaga, sist i dokumentet. Här redovisas endast Länsstyrelsens sammanfattande synpunkter.

Länsstyrelsen är positiv till att Kumla kommun tar fram en ny översiktsplan som tydliggör kommunens aktuella syn i frågor om mark- och vattenanvändning och bebyggelseutveckling. Länsstyrelsen har granskat planförslaget och anser att översiktsplanen är väl genomarbetad och på ett bra sätt beskriver kommunens arbete mot en hållbar samhällsutveckling. Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen har goda förutsättningar att fungera som ett bra underlag vid kommande planläggning, lovgivning och övrigt beslutsfattande inom kommunen.

Länsstyrelsen anser att synpunkterna som framfördes vid samrådet överlag har beaktats och tillgodosetts i planen på ett bra sätt. Länsstyrelsen anser dock att kommunens ställningstagande gällande geografisk avgränsning av riksintresseområde för kulturmiljövård, Kumlaby, är för snäv. För några utbyggnadsområden behöver framgå att hänsyn behöver tas till riksintressen för kulturmiljövård och kommunikationer, väg och järnväg. Redovisningen av frågor som berör mellankommunala frågor, risk för översvämning och erosion, jordbruksmark, natur- och kulturmiljöer och markavvattning behöver kompletteras och tydliggöras något.

Kommentar: Kommunens förslag på utbredning av riksintresse kulturmiljövård kvarstår. Översiktsplanen kompletteras med en info-rutor som tydliggör att Länsstyrelsen inte godtagit översiktsplanen i den del som rör riksintresse kulturmiljövård, Kumlaby.

Översiktsplanen kompletteras med text om länsstyrelsens rapport Riksintressen – Södra Örebro län, 2016.

Rubriken Samrådsområde naturvård tas bort och informationen flyttas till rubriken riksintresse naturvård, för att tydliggöra samrådsförfarandet gällande Drumlinområdet.

Beskrivningen av riksintresset Hjortsberga kompletteras.

Flera områdesbeskrivningar kompletteras med text om hänsyn till riksintresseområden för kulturmiljövård och kommunikationer.

Förtättningsområden på landsbygden numreras och får egna områdesbeskrivningar, där det bland annat framgår vilka förutsättningar som finns i respektive område och vilken hänsyn som bör tas.

Översiktsplanen kompletteras under rubriken Kumla i regionen. Det tydliggörs att verksamhetsområden i Kvarntorp, Rala och Brändåsen förutsätter ett mellankommunalt samarbete.

Områdesbeskrivningarna till de områden (V3, K3 och K5) som berörs av beräknat högsta flöde (BHF) kompletteras med denna information.

Text om att vårfloden 1997 motsvarade ett 100-årsflöde tas bort från planhandling och miljökonsekvensbeskrivning.

Text om översvämningskartering för Täljeån samt skyfallskartering kompletteras och korrigeras.

Översiktsplanen kompletteras under rubriken Skred, ras och erosion med text om SGUs kartskikt. Flera områdesbeskrivningar kompletteras också med text om risk för ras och skred.

Kumla kommun konstaterar att kommunens och länsstyrelsens åsikt skiljer sig i frågan om vad som anses vara brukningsvärd jordbruksmark och vad som räknas som väsentligt samhällsintresse när det gäller antalet bostäder. Någon förändring i sak görs ej i kapitlet om jordbruksmark, däremot kompletteras kapitlet med uppgifter om hur mycket brukningsvärd jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för nya utbyggnadsområden i relation till hur mycket som blir kvar för livsmedelsproduktion.

Översiktsplanen kompletteras under rubriken Mål och styrdokument, med det regionala styrdokumentet Handlingsplan för grön infrastruktur i Örebro län. De grönytor som pekats ut i handlingsplanen överensstämmer till stora delar med utpekade naturområden i översiktsplanen.

Text om naturinventering/naturvårdsplan kompletteras och preciseras. Text om naturinventeringar som tidigare låg under rubriken Ångs- och betesmarker tas bort och ersätts med en generell text i inledningen om inventering för fler typer av naturmiljöer.

Utbredningen för verksamhetsområdena i Hällabrottet förändras ej, däremot kompletteras områdesbeskrivningen för Hällabrottet södra (V5, tidigare V6) med text om naturvärden, rödlistade och fridlysta arter. Områdesbeskrivningen för Hällabrottet norra (V4, tidigare V5) kompletteras med text om friluftsvärden.

Områdesbeskrivningen för Södra Via (V2, tidigare V3) kompletteras med text om att exploatering i närheten av Natura 2000-områden kan kräva tillstånd enligt miljöbalken.

Områdesbeskrivningen för Brändåsen (V10) kompletteras med text om biotopskyddade objekt, värdefulla biotoper och naturvårdsprogrammet. Exploatering bör ske med stor hänsyn till flora och fauna.

Verksamhetsområdena i Kvarntorp korrigeras enligt följande: Kvarntorp Norra (V7, tidigare V8) minskas i västra och södra delen för att bevara naturvärden (lövskog) samt för att skapa bättre förutsättningar för friluftslivet genom ett bredare grönstråk. Delar av Kvarntorp Södra (tidigare V9) ändras från ny till befintlig enligt gällande detaljplan och området minskas i sydväst för att bevara lövskog och jordbruksmark. Området delas upp i två separata områden: Kvarntorp (V8) och Kvarntorp södra (V9).

Avsnittet om solenergi kompletteras med att hänsyn ska tas till kulturvärden och landskapsbild samt att undantag från bygglovsbefrielse gäller för utpekad bebyggelse i kulturmiljöprogram.

Översiktsplanen kompletteras under rubriken Blåstruktur med text om markavvattningsföretag.

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät noterar att hänsyn har tagits till deras synpunkter i samrådet. I komplettering till detta har Svenska kraftnät föreslagit justering av text angående magnetfält.

Kommentar: Planhandlingen korrigeras gällande text om magnetfält.

Trafikverket

Trafikverket lämnar följande synpunkter:

- Riksväg 51 från Kvarntorpskorset och norrut är inte en led för farligt gods.
- Av Region Örebro län har Trafikverket fått uppdraget att ta fram en vägplan för sträckan trafikplats Byrsta till Örsta längs riksväg 52 och inte sträckan Örsta – Sköllersta som nämns i översiktsplanen.

I övrigt har Trafikverket inget att erinra utan välkomnar en fortsatt dialog med kommunen.

Kommentar: Planhandlingen korrigeras gällande farligt gods och vägplan Byrsta-Örsta enligt önskemål.

Kommuner

Hallsbergs kommun och Örebro kommun har lämnat in yttranden under utställningen. Yttrandena belyser mellankommunala intressen.

Hallsbergs kommun

Hallsbergs kommun tycker att det är glädjande att många av deras synpunkter på samrådshandlingen nu har arbetats in i utställningshandlingen. Kommunen ser framemot ett gott samarbete gällande de mellankommunala intressena.

Hallsbergs kommun håller på att anlägga en ny överföringsledning för dricksvatten mellan Hallsberg och Blacksta. Vattenledningen kommer att ligga på den östra sidan om järnvägen i det utpekade verksamhetsområdet Rala, vilket bör beaktas i fortsatt planering.

Hallsbergs kommun påpekar att det nya verksamhetsområdet Kvarntorpskorset gränsar mot kommungränsen och att möjligheter finns för ett kommunalt samarbete kring områden eller funktioner.

Verksamhetsområdet Kvarntorp södra (V9), för ytkrävande och tyngre industri, är ett område med närhet till bostadsbebyggelse på andra sidan kommungränsen i Hallsberg. Viss befintlig verksamhet är Seveso-klassad, dvs. hanterar farliga ämnen och medför risker för närområdet vid eventuell brand eller utsläpp. Utformningen av en fortsatt utbyggnad förutsätter även här ett mellankommunalt samarbete.

Hallsbergs kommun tycker att det är glädjande att ett nytt verksamhetsområde, Brändåsen, nu är utpekad som ett verksamhetsområde med stora förutsättningar att bli ett Regionalt och nationellt logistikområde med regionalt och kommunalt samarbete.

Riksväg 51, sträckan Kvarntorp-Svennevad är klar. Hallsbergs kommun menar att i det regionala arbetet också bör prioriteras förbättringar på sträckan Svennevad-Finspång för att få full effekt på nedlagda investeringar i länstransportsplanen.

Hallsbergs kommun framhåller att översynen av Blacksta vattenskyddsområde bör göras i samråd med Vätternvatten då de föreslagna föreskrifterna kan medföra utökade begränsningar både för Kumla och Hallsbergs utvecklingsmöjligheter.

Avsnittet om Avfall kan med fördel kompletteras med två nya förordningar gällande producentansvar för förpackningar och returpapper (SFS 2018:1462 och SFS 2018:1463) där fastighetsnära insamling ska införas 1 januari 2021. Det kan komma att påverka framtida detaljplanering.

I samband med framtagandet av järnvägsplanen för sträckan Hallsberg- Stenkumla har nya koncessioner för el tillkommit och några ska tas bort. En översyn av kartan teknisk försörjning avseende elförsörjning i området runt Brändåsen bör ske.

Kommentar: Områdesbeskrivningen av verksamhetsområde Rala (V3, tidigare V4) kompletteras med text om att hänsyn ska tas till den nya överföringsledningen.

Områdesbeskrivningarna av verksamhetsområde Kvarntorpskorset (V6, tidigare V7) och Kvarntorp södra (V9) kompletteras med text om mellankommunalt samarbete.

Riksväg 51 sträckan Svennevad-Finspång berör inte Kumla kommun, därför nämns den inte i översiktsplanen.

Kommunen håller med om att översynen av Blacksta vattenskyddsområde bör göras i samråd med Vätternvatten.

Planhandlingen kompletteras under rubriken Avfall med text om fastighetsnära insamling.

I översiktsplanen används fastighetskartan som bakgrundskarta, och eftersom den inte har uppdaterats med nya elledningar i området runt Brändåsen, kommer kartan teknisk försörjning inte heller att uppdateras.

Örebro kommun

Örebro kommunen delar Kumla kommuns uppfattning om det samarbete som behöver ske i mellankommunala frågor som berör bland annat infrastruktur, dricksvattentillgång, säkerställande av god vattenkvalité i våra gemensamma vattendrag och jordbruksorganisation.

De justeringar som skett i planen efter samrådet överensstämmer med de synpunkter som Örebro kommun tidigare har framfört i samrådsyttrandet.

Kommunala nämnder

Det är endast kultur- och fritidsnämnden som har lämnat synpunkter på översiktsplanens utställningshandling, myndighets-, samhällsbyggnads- och socialnämnden har inga synpunkter. Kultur- och fritidsnämndens synpunkter rör till stor del de utpekade verksamhetsområdena i Kvarntorp där en konflikt uppstår med befintliga friluftsområden.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden uppskattar utvecklingsstrategin "Den gröna småstaden" som pekar på flera viktiga värden för deras verksamheter. Nämnden har dock yttrat sig gällande kompletteringar inom flertalet områden som har behov av att stärkas bl.a. besöksverksamhet, mötesplats för unga och områden för idrott och motion.

Kultur- och fritidsnämnden anser att utpekade verksamhetsområden i befintligt friluftsområde utgör de största konflikterna i användningskartan.

Kultur- och fritidsnämnden saknar skrivning om hur översiktsplanen ska förhålla sig till Näringslivsprogram för Kumla kommun 2018–2022. Här finns exempelvis skrivningar som är betydelsefulla för planeringen av besöksnäringens utveckling.

Nämnden ställer sig frågande till uppgiften om att Kumla Promotion arbetar med att marknadsföra Kumla i regionen och nationellt.

Kultur- och fritidsnämnden anser att besöksnäring ska erbjudas i anslutning till kapacitetsstark infrastruktur, samma förutsättningar som gäller för attraktiv verksamhetsmark. De anser även att Naturreservatet Björka lertag bör läggas in i utvecklingsstrategins karta som en grön och blå nod, då denna utgör en viktig del av kommunens naturområden både ur naturvärdesmässigt och socialt hänseende.

Nämnden tycker att användningskartan behöver kompletteras med fler områden utpekade som befintlig natur: Hults naturreservat samt det framtida naturreservatet Åspåsarna, Lövsskog med ädellövsinslag samt ängsmiljö väster om munslättsdammen i

Kvarntorpsområdet samt Nyckelbiotop i området i sydöstra spetsen mot Hallsbergs kommun med lövskog i norra delen och ängs och hagmarker i söder.

Det bör lyftas fram att ekosystemtjänster ska värderas i samtlig bebyggelse och att begreppet skulle varit känt 2018 bland tjänstepersoner och politiker.

Beskrivningen av "Stadsbygd bostäder ny" är vag och bör revideras från att park- och naturytor **kan** ingå vid utbyggnad av områden till att det **ska** ingå för att behålla karaktären av den gröna småstaden. Gällande fritidsanläggningar behöver behovet utredas vid varje enskild detaljplaneläggning.

Det område som kultur- och fritidsnämnden ser flest konflikter i är Kvarntorpsområdet. Kultur- och fritidsnämndens synpunkter gällande verksamhetsområdena i Kvarntorp är att Kvarntorp norra ska minskas till att endast omfatta nordöstra delen av nuvarande förslag, intill vägkorsningen. Minska Kvarntorp södra så att området söder om Fortum utgår. Nämnden tycker att området väster om Hällabrottet norra ska utredas som ett potentiellt område för ersättning av den verksamhetsmark som minskningar inom Kvarntorps friluftsområde skulle innebära.

Nämnden har i sitt yttrande ett flertal förslag på omskrivning av text som bland annat rör besöksnäring och service, rekreation och friluftsliv.

När det gäller skol- och förskolor vill nämnden i sitt yttrande lyfta fram behovet av skol- och förskolegårdar av god kvalitet och storlek samt att det tas höjd vid dimensioneringen av barnens utemiljö.

Nämnden har synpunkter på Östra leden och att den kan komma att fungera som en barriär. Nämnden har även en del synpunkter på dagvattenhantering bland annat belyser de vikten av en god samsyn inom kommunens olika förvaltningar och avdelningar.

I Ekeby anses det inte lämpligt med bebyggelse på platsen för nuvarande fotbollsplan.

I delen som rör Hällabrottet vill nämnden att texten kompletteras med områdets unika förutsättningar för alvarsliknande naturmarker att närheten till Hällkistans och Norra Mossbys naturreservat lyfts fram.

I Kumla bör nya vägsträckning till Åbytorp (Å10) kombineras med nytt grönstråk. De utpekade sträckorna K32 och K33 som förlänger Östra leden bör, om den ska genomföras, också förenas med nyskapande av grönstråk. Det bör förtydligas att område K12 innefattar Kumla IP samt vilka konsekvenser detta får för möjligheterna till utveckling av idrotts- och motionsanläggningar på central plats när Kumla växer till antalet invånare.

Kultur- och fritidsnämnden anser att ställningstagandet gällande området som utgör riksintresse för kulturmiljövård kräver mycket noggranna undersökningar innan det ifrågasätts och är inte beredda att ställa sig bakom det som står i översiktsplanen.

För tätorterna Sannahed, Åbytorp och Ekeby behöver gränsdragningen mellan kommunens uppdrag och vägföreningens uppdrag tydliggöras.

När det gäller översiktsplanens konsekvenser ställer sig nämnden inte bakom bedömningen att påverkan på miljöaspekten Naturmiljö samt rekreation och friluftsliv är inga eller ringa negativa konsekvenser, då utvecklingen av verksamhetsområden i Kvarntorp påverkar friluftslivet. De ställer sig även tveksamma till bedömningen gällande "Myllrande våtmarker", "Levande skogar" och "Ett rikt djur- och växtliv".

översiktplanenes exploatering ta mark i anspråk där våtmarker, skogar och djur- och växtliv påverkas negativt.

Kommentar: Översiktsplanen kompletteras under rubriken Mål och styrdokument, med det kommunala styrdokumentet Näringslivsprogram för Kumla kommun 2018–2022. Text om Kumla Promotion korrigeras.

Naturreservatet Björka lertag läggs till i utvecklingsstrategikartan som en grön och blå nod.

Hults naturreservat, det framtida naturreservatet Äspåsarna i Kumla kommuns sydvästra del och nyckelbiotop i sydöstra spetsen mot Hallsbergs kommun är utpekade som naturvärden i Värden och hänsynskartan, men pekas inte ut som naturområde i användningskartan. De områden som pekas ut som natur i användningskartan är områden med stora friluftslivs-, natur- eller landskapsvärden som är viktiga att bevara, utveckla eller tillgängliggöra. Mindre naturområden ingår normalt i användningen landsbygd. De aktuella områdena anses vara mindre naturområden.

Flera mindre naturområden kring Kvarntorp läggs till som Naturvärden i Värden och hänsynskartan (bland annat lövskog och ängsmiljö väster om munslättsdammen). I områdesbeskrivningarna beskrivs befintliga naturvärden och vilken hänsyn som ska tas till dessa.

Text om ekosystemtjänster utvecklas, och ställningstagandet tydliggörs.

Någon förändring av definitionen av "stadsbygd bostäder ny" görs ej.

Angående förändringar av verksamhetsområden, se kommentar till Länsstyrelsens yttrande.

Text under rubriken Besöksnäring revideras enligt önskemål. Text under rubriken Service korrigeras delvis enligt önskemål. Förslaget om en ny central mötesplats tas dock inte med då det inte är politiskt förankrat.

Ett ställningstagande i översiktsplanen är att skolors utemiljö ska utformas med hänsyn till tillräckligt stora ytor lämpliga för lek och utevistelse. När det gäller kvalitet och storlek på skol- och förskolegårdar är det något som tas upp i detaljplaneskedet.

Grönstråk, läggs ej till utmed förlängningen av Östra leden i Användningskartan, det anses tillräckligt att det nämns i områdesbeskrivningarna.

Det som kultur- och fritidsnämnden nämner under teknisk försörjning – dagvatten, tas ej med i översiktsplanen, men är viktiga synpunkter som ska belysas i fortsatt arbete, till exempel i detaljplaneskedet.

Översiktsplanen korrigeras gällande text om naturinformationsstigar, enligt kultur- och fritidsnämndens förslag.

Att lyfta fram samverkan med befintliga vägföreningar i Ekeby, Sannahed och Åbytorp är inget som tas med i översiktsplanen, frågan bör lyftas på annat sätt.

Tolebacken och Odenslund, två kullar norr om Ekeby som är utpekade i naturvårdsprogrammet, läggs till som "natur" i användningskartan. Någon förändring görs ej när det gäller "stadsbygd blandstad" vid idrottsplatsen i Ekeby. Området är ett viktigt utvecklingsområde för att få till ett centrumstråk i Ekeby.

Översiktsplanen kompletteras under rubriken Hällabrottet, ortens karaktär, med text om områdets unika naturmarker och potential i vidareutveckling av Hällkistans och Norra Mossbys naturreservat. Text om Yxhult korrigeras enligt önskemål.

Översiktsplanen kompletteras med ett ställningstagande om att en strategi ska tas fram för att säkerställa grönytor i framtida plan- och exploateringsprojekt.

Grönstråk, läggs ej till utmed ny vägsträckning Åbytorp (Å10) i Användningskartan, det anses tillräckligt att det nämns i områdesbeskrivningarna.

Områdesbeskrivningen av K12 kompletteras med att området innefattar Kumla IP. Några konsekvenser beskrivs ej, men ett tillägg görs om vad som finns i området idag samt vad som ska vara kvar vid en exploatering.

Någon förändring görs ej när det gäller kommunens syn på riksintresse kulturmiljövård Kumlaby. Kommunens och länsstyrelsens olika syn på riksintresseområdet tydliggörs i översiktsplanen.

Översiktsplanens konsekvenser har bedömts av en extern konsult i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB), avsnittet Översiktsplanens konsekvenser är hämtat från MKB:n. Någon revidering av översiktsplanens konsekvenser kommer inte att göras.

Översiktsplanen korrigeras när det gäller text om naturreservat enligt önskemål.

Kulturmiljöprogrammet ska fortsatt beaktas.

Politiska partier

De politiska partier som yttrat sig vill att mer hänsyn tas till brukningsvärd jordbruksmark. Flera partier vill att verksamhetsområdet Norra Mos utökas fram till E20 samt att verksamhetsområdet Byrstatorp tas bort. Yttrandena handlar även om vikten av stadsnära odling och hållbara trafiklösningar.

Centerpartiet

Centerpartiet anser att förslaget till stora delar är bra efter den omarbetning som gjordes efter samrådet. Brukningsvärd jordbruksmark har fått ett större fokus men enligt Centerpartiet har inte tillräcklig hänsyn tagits, det är fortfarande för stora områden som tas i anspråk. Att ta brukningsvärd jordbruksmark i anspråk ska i möjligaste mån undvikas, om det blir aktuellt så skall det motiveras varför det är ett väsentligt samhällsintresse.

Centerpartiet anser att följande verksamhetsområden ska tas bort: del av Kvarntorp södra, Byrstatorp och Rala. Dessa områden behövs inte eftersom översiktsplanen har utökats med verksamhetsområden vid Brändåsen, vid "Närke Frakt" östra infart till Hällabrottet samt vid Kvarntorpsrondellen. Verksamhetsområdet vid Norra Mos bör utökas mot E20 likt gällande översiktsplan.

Centerpartiet vill att den västra delen av Sännersta ner mot Kumlaån undantas. Grönområdet vid Rytarkamraternas ridanläggning bör utökas öster ut mot skogsområdet. Södra delen av Säbylundsmossen och upp emot Säbylundssjön på östra sidan föreslås som ett naturnära bostadsområde. Del av västra Kårsta från riksväg 52 upp emot Kumlabyfälten samt mot Via skogen, här föreslås naturreservatet minskas till förmån för bostäder.

Området från Långgälla ner mot Byrstakurvan samt området från Hardemo kyrka ner mot Brändåsen föreslås som möjliga områden för enstaka villatomter sk. förtättningsområde landsbygd, vilka kan anläggas i samråd med jordbruksnäringen.

Centerpartiet föreslår att området från Långgälla ner mot den sk. Byrstakurvan (Å3), Sånnerstaområdet (del av K4) samt området söder om SICKELSTAVÄGEN och väster om det sk. Shellkorset (K11) tas bort.

Centerpartiet belyser vikten av att behålla grönytor och att möjliggöra stadsnära odling vid olika platser i kommunen för medborgarna.

Naturreservatet Hällkistan bör utökas i samband med kompensationsåtgärder kring Hult naturreservat.

Kommentar: Angående jordbruksmark, se kommentar till allmänhetens synpunkter, jordbruksmark.

Verksamhetsområdena Kvarntorp Södra (V9) delen söder om Fortum och Rala (V3, tidigare V4) kvarstår. Verksamhetsområdet Byrstatorp tas bort från planhandlingen. Ingen förändring görs för verksamhetsområdet Norra Mos (V1).

Ingen förändring görs för västra delen av Sånnersta (K4) eller området söder om SICKELSTAVÄGEN (K11).

Stadsbygd bostäder, Å3, minskas för att bevara mer jordbruksmark.

Att bygga bostäder på Ekebymossen är inte lämpligt, se kommentar till allmänhetens synpunkter, bebyggelse och ianspråktagande av mark. Det är inte heller lämpligt att minska naturreservatet Viaskogen till förmån för bostäder.

Ingen förändring görs för förtättningsområden på landsbygden. I översiktsplanen pekas ett område ut för stadsbygd bostäder längs Långgällagatan. Anledningen till att det inte är ett förtättningsområde på landsbygden är att området ligger inom tätorten Åbytorp. Något förtättningsområde på landsbygden pekas inte heller ut i Hardemo på grund av många konkurrerande intressen. Hardemo är av riksintresse för kulturmiljövården –ett öppet odlingslandskap rikt på fornlämningar, värdefull bebyggelse och vägdragningsanpassad till åsen. Hardemoåsen är ett grundvattenmagasin med höga uttagsmöjligheter och är enligt SGU klassat som grundvatten med hög sårbarhet. Något kommunalt vatten- och avloppsnät finns inte i Hardemo, och en utbyggnation skulle inte vara hållbart ur ekonomisk synpunkt.

Översiktsplanen kompletteras med text om stadsnära odling. Inga nya koloniområden pekas ut i översiktsplanen. Koloniträdgårdar och stadsodling inryms inom flera olika användningar i översiktsplanen, till exempel grönområde, natur och stadsbygd bostäder.

Hällkistans naturreservat kommer inte utökas som en kompensationsåtgärd med anledning av intrånget i Hults naturreservat. Däremot kommer det genomföras en mängd naturvårdsåtgärder och på sikt kommer kultur- och fritidsförvaltningen att jobba för en utökning av reservatet.

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna anser att regionens regionala utvecklingsstrategi (RUS) inarbetas i översiktsplanen, för att bevara så mycket jordbruksmark som möjligt.

Kristdemokraterna vill att industriområdet Norra Mos upp mot E20 återinförs i översiktsplanen och att beslut tas att göra fördjupade översiktsplaner för Kvarntorp och Brändåsen.

Kristdemokraterna vill att transporter i första hand ska gå på järnväg de anser därför att det är en fördel om det finns järnväg, i anslutning till ett tänkt utbyggnadsområde, vilket det finns från Kumla ut mot Kvarntorp.

Kristdemokraterna vill tillsvidare freda ytan med grusplanen vid Idrottsparken. Tills vidare skulle det enligt kristdemokraterna kunna anläggas odlingslotter där. De vill att det i översiktsplanen ska finnas flera olika områden reserverade, där kommunen kan erbjuda kommuninvånare möjlighet att hyra kolonilott/stadsnära odling.

Kommentar: Jordbruksmarkens betydelse för länet och riket nämns i flera mål- och styrdokument, bland annat RUS. För att kunna utveckla kommunen kan det ibland dock väga tyngre att exploatera viss jordbruksmark än att bevara den. I översiktsplanen finns tydliga ställningstaganden kring brukningsvärd jordbruksmark, väsentligt samhällsintresse och alternativ lokalisering. Andelen brukningsvärd jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för byggnation har minskats sedan utställningen. Se kommentar till allmänhetens synpunkter, jordbruksmark.

Angående verksamhetsområde Norra Mos samt stadsnära odling, se kommentar till Centerpartiets yttrande.

I samrådshandlingen var Brändåsen och Kvarntorp utpekade som utredningsområden men i utställningshandlingen togs de bort och markanvändningen preciserades. Därför är det inte längre aktuellt att upprätta några fördjupade översiktsplaner för Kvarntorp och Brändåsen.

För idrottsparken pågår detaljplanering etappvis. I dagsläget är tanken att grusplanen ska exploateras, men det kommer att utredas vidare i det aktuella detaljplanearbetet.

Miljöpartiet

Miljöpartiet tycker att det är bra att en del av tidigare föreslagna verksamhetsområden som var placerade på bra jordbruksmark nu är borta. Partiet tycker att utställningsförslaget är väl genomarbetat i sin helhet men har ändå ett antal synpunkter.

Miljöpartiet saknar klimatförändringarna som en stark påverkande megatrend. Miljöpartiet tycker det är bra att Agenda 2030 nämns som ett viktigt ramverk men de saknar mål 3 god hälsa.

Miljöpartiet anser att det är viktigt att hitta former för kolonilotter inom tätorten för de som är intresserade. Ett exempel kan vara att skapa nya i anslutning till parkeringen som finns vid motionsspåret vid Viaskogen.

Miljöpartiet framför i sitt yttrande vikten av att bevara så mycket värdefull jordbruksmark som möjligt för framtida behov av livsmedelsproduktion.

Miljöpartiet tycker det är bra att man kompletterar texten med en definition där det beskrivs vad som anses vara av väsentligt samhällsintresse i Kumla kommun. Mindre glädjande är att kommunen definierar det som att mycket står över jordbruksmarken. Även om det står att en bedömning om väsentligt samhällsintresse bör göras från fall till fall. Det finns också ett ställningstagande att exploatera brukningsvärd jordbruksmark endast om det behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse

och om annan lokalisering saknas. Miljöpartiet anser att man måste tänka sig för många gånger, innan man tar brukningsbar jordbruksmark i anspråk för bebyggelse.

Att skapa ökad redundans för godstransporter på järnvägen och öka möjligheterna för Kvarntorps industriområde skulle enligt Miljöpartiet vara möjligt genom att koppla ihop befintligt industrispår med Västra stambana öster om Hallsberg men hitom Pålsboda. Det skulle också skapa en möjlig omledningsväg om olyckor sker på Hallsbergs bangårdar. Då finns en förbindelse till Södra stambanan via Katrineholm. Gods från sydöstra skulle också kunna gå vidare norrut utan att gå in i Hallsberg och vända vid behov och gods från Kvarntorps industriområde kan gå ut i östlig riktning.

Kommentar: *Klimatförändringarna läggs till som en megatrend i inledningen.*

Agenda 2030s mål 3 god hälsa läggs ej till i översiktsplanen, då det främst är delmål 3.6 "halvera antalet döda och skadade i trafiken" som är relevant. De mål som är omnämnda i översiktsplanen är de som främst berör den fysiska planeringen, det innebär inte att övriga mål bortses ifrån.

Angående koloniodling, se kommentar till Centerpartiets yttrande.

Gällande jordbruksmark, se kommentar under allmänhetens synpunkter, jordbruksmark och kommentar till Kristdemokraternas yttrande.

Någon ny järnvägskoppling från Kvarntorp till Västra stambanan är inte aktuell i dagsläget.

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna anser att befolkningsmålet 28 000 invånare år 2040 är orimligt högt och att det dessutom kräver att kommunen tar 674 hektar åkermark och naturliga rekreationsområden i anspråk för bebyggelse. Ett mer rimligt befolkningsmål är 25 000 eller strax däröver.

Sverigedemokraterna anser att åkermark i första hand ska användas för att producera livsmedel. Kommunen bör även ta i beaktande att ett ökat antal invånare kräver fler förskolor, skolor, äldreboenden och övriga serviceinrättningar.

Kommentar: *Angående befolkningsmål, se kommentar under allmänhetens synpunkter, Befolkningsmål och befolkningsutveckling.*

Gällande jordbruksmark, se kommentar under allmänhetens synpunkter, Jordbruksmark.

Som det står i översiktsplanen ska behovet av skolor och förskolor beaktas vid byggnation av större bostadsområden. Även om det initialt inte behövs ska mark därför avsättas för förskola och/eller grundskola i detaljplan. I översiktsplanen står också att vi har en växande åldrande befolkning, vilket kräver en utbyggnad av vård- och omsorgsboenden samt trygghetsboenden.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet ställer sig till största delen bakom den reviderade översiktsplanen som på ett tydligt och lättförståeligt sätt visar hur kommunen kan växa och utvecklas.

Vänsterpartiet vill ha ett samhälle med minskat bilberoendet. De anser att det är viktigt att utvecklingen av ny bostadsbebyggelse sammankopplas med utvecklingen av gång- och cykelvägar. Cykelvägar ska planeras så att behovet av att korsa bilvägar minimeras.

Ett förslag från Vänsterpartiet är att nyttja befintligt järnvägsspår till Kvarntorp även för persontransporter från Kumla resecentrum till Hällabrottet och vidare till det växande industriområdet i Kvarntorp.

Vänsterpartiet anser att det är viktigt att få till en väl fungerande arbetspendling i länet och att en utveckling av Länspendel är av största vikt. Vänsterpartiet anser att ett annat sätt att prioritera det gemensamma pendlandet kan vara att direktbussar mellan Kumla- Örebro (och Hallsberg, Askersund, Laxå) tillsammans med lastbilar/långtradare, kör i ytterfil på motorvägen vilket skulle förkorta tiden för busspendling med minst 15 minuter.

Vänsterpartiet anser att miljöaspekter måste finnas med redan från början vid nybyggnation. Exempelvis att i centrum bygga på höjden vilket är ett sätt att växa och ändå kunna spara de grönområden som finns i staden.

Vänsterpartiet värnar om Pokerskogen.

Vänsterpartiet tycker att kommunen bör ställa krav på att ny bebyggelse förses med solceller och kan som kompensation erbjuda lägre tomtpris. Den planerade byggnationen i Ekeby bör bli en ekoby.

Senior- och trygghetsbostäder bör skapas i kommunens mindre tätorterna efterhand som dessa växer tycker Vänsterpartiet. Samt att vandrings- och cykelleder skapas som knyter ihop museer och historiska platser och gör de mer lättillgängliga.

Kommentar: I samband med att detaljplaner tas fram studeras även frågan om tillgängliga gång- och cykelvägar. Kommunen har en cykelplan och en trafikstrategi håller på att tas fram. Målet är att ha ett bra sammankopplat cykelvägnät i hela kommunen. Utpekade gång- och cykelstråk i översiktsplanen ses över och korrigeras för att bättre överensstämma med definitionerna i användningskartan och tätortsområden (lokala sträckor inom tätorter, regionala sträckor utanför tätorter).

Det är ett intressant förslag att nyttja befintligt järnvägsspår till Kvarntorp även för persontransporter. Då det är Trafikverket som äger järnvägsspåret är det en fråga som bör lyftas med dem.

Kumla kommun håller med Vänsterpartiet om att en väl fungerande arbetspendling i länet är mycket viktig. Ett ställningstagande i översiktsplanen är att kommunen ska vara en aktiv part i arbetet med att förbättra regional pendeltågstrafik i Örebroregionen.

Miljöaspekter beaktas i översiktsplanen. I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas de konsekvenser som följer av de ställningstaganden och riktlinjer som beskrivs i översiktsplanen. I översiktsplanen eftersträvas en högre täthet och höjd ju närmare centrum och resecentrum det byggs.

Pokerskogen kommer att bevaras, i översiktsplanen är den utpekad som naturområde.

Kommunen kan inte ställa krav på att ny bebyggelse ska ha solceller. Det finns inga planer på en ekoby i Ekeby, då det blir svårt att ställa krav på enskilda tomtköpare.

I översiktsplanen finns ställningstaganden om att nya vård- och omsorgsboenden ska lokaliseras i lägen med god tillgänglighet och närhet till grönområden, och att nya senior- och trygghetsbostäder ska lokaliseras centralt i Kumla. Anledningen till att senior- och trygghetsbostäder föreslås lokaliseras centralt är att de boende ska ha närhet till service, kommunikationer och grönområden.

Några nya vandrings- och cykelleder för rekreation pekas ej ut i översiktsplanen. Se tidigare kommentar angående gång- och cykelvägar.

Organisationer, föreningar och företag

Intresseorganisationer och föreningar som yttrat sig är av stor bredd. Generellt utgår synpunkterna från den egna gruppens intresseområde eller specifika geografiska platser som är viktiga för grupperna. Många yttranden handlar om vikten av självförsörjning och bevarande av jordbruksmark. Ett företag har yttrat sig. Vattenfall har inget att erinra.

Föreningen Örebro läns småbrukare

Föreningen Örebro läns småbrukare hänvisar till prejudicerade domar i Mark- och miljööverdomstolen och vill klargöra att brukningsvärd jordbruksmark inte endast omfattar de mest bördiga jordarna utan gäller i stort sett all jordbruksmark även om den inte brukas för tillfället. Brukningsvärd jordbruksmark är även betesmark. Örebro Läns Småbrukare motsätter sig starkt översiktsplanens massiva förstörelse av åkermark.

I stället för att bebygga jordbruksmarken anser föreningen Örebro läns småbrukare att man bör se värdet i den och lägga tillväxtambitionerna på en trovärdig nivå.

Föreningen Örebro läns småbrukare tycker att Kumla kommun och även övriga landet och världen behöver en omställning till ett mer hållbart samhälle. Att bebygga åkermark, främja pendling och medverka till ökad biltrafik genom en ny motorvägspåfart är inte hållbart. Om en ny påfart måste byggas bör bron i Hörsta utredas i första hand som möjlighet för norrgående trafik.

Föreningen Örebro läns småbrukare anser att kommunen bör verka för en ökad lokal småskalig produktion av alla sorters livsmedel och även småskaliga förädlingsindustrier. Upphandlingsavtal för kommunens verksamheter bör garantera avsättning av delar av produktionen. Att minska sårbarheten mot yttre hot borde enligt Föreningen Örebro läns småbrukare vara prio i en översiktsplan då gäller det att bevara den åkermark vi har, även den som kan tyckas vara perifer.

Kommentar: *Angående jordbruksmark, se kommentar under allmänhetens synpunkter, Jordbruksmark och kommentar till Kristdemokraternas yttrande.*

Angående ny anslutning till E20 se kommentar under allmänhetens synpunkter, transporter, vägar och järnvägar.

Koloniföreningen Idrottsparken Kumla

Koloniföreningen saknar ett förslag på nytt koloniområden i översiktsplanen. De tycker det är mycket viktigt med odlingar i staden.

Enligt koloniföreningens yttrande består koloniförening av människor från många olika länder och de flesta bor i hyreslägenheter och har ingen bil därför är närheten till kolonin en viktig fråga.

I sitt yttrande påvisar koloniföreningen dagens problem med Coronaviruset och att det kan bli problem med mattransporterna. Att kommunen då tar ifrån dom möjligheten att producera mat, men också att använda kolonin som ett ställe att vara på som ger rekreation med frisk luft och motion, ser koloniföreningen som motsägelsefullt.

Koloniföreningens remissvar gäller inte bara deras odlingsområde utan skapande av fler områden, stora som små i Kumla. Följande organisationer ställer sig bakom yttrandet: Örebroregionen av Koloniträdgårdsförbundet, Riksorganisationen Koloniträdgårdsförbundet, Naturskyddsföreningen i Kumla och Trädgårdsamatörerna i Kumla.

Koloniföreningen vill att deras koloniområde ska få vara kvar på nuvarande plats. Det vore ekonomiskt och praktiskt bäst för alla parter.

Kommentar: *Koloniträdgårdar och stadsodling inryms inom flera olika användningar i översiktsplanen, till exempel grönområde, natur och stadsbygd bostäder.*

Samhällsbyggnadsförvaltningen tog 2019-11-20 beslut om att en detaljplan för en första etapp i den östra delen av området, där koloniföreningen finns idag, ska upprättas. Koloniföreningens arrendeavtal är uppsagt till årsskiftet 2020/2021. En ny plats för koloniodling är under utredning.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF) Kumla

LRF är oroade för de stora negativa konsekvenser som uppstår om översiktsplanen till fullo realiserar, främst med hänsyn till jordbruksmarkens höga värde som tätortsnära jordbruksmark och lokal livsmedels- och djurfoderproduktion. LRF vill redan i det här skedet tydligt påtala för kommunen om skyldigheten att utreda lämpligheten av placeringen av bebyggelse och verksamheter mycket noggrant.

LRF anser att kommunen har ett tydligt behov av att ta fram en handlingsplan för att reglera användandet av jordbruksmark inom Kommunen. Den antagna nationella livsmedelsstrategin bör tas hänsyn till på kommunal nivå. Kommunen bör även utreda vilka konsekvenser som uppstår lokalt och regionalt vid exploatering av jordbruksmark enligt planen.

Kvarntorps industriområde är mycket lämpligare att utveckla till verksamhetsområde än åkern då marken redan är "störd". LRF anser att anläggande av verksamhetsområden och bebyggelse på bördig åkermark måste undvikas.

LRF anser att Ekebymossen är lämplig att utreda för verksamhetsområden/bebyggelse. Att som i planen betrakta den enbart som grönområde är alldeles för passivt. LRF tycker att den definitivt inte får bli enbart en våtmark med omfattande fågelliv då boende och lantbruksföretag med potatisodling finns intill som troligtvis kommer ta skada.

Bebyggelse av både bostäder och verksamhetsområden måste beakta vad som redan finns och vad som redan är färdigplanerat i våra grannkommuner så att inga onödiga projekt dras i gång. Brändåsen är ett exempel i översiktsplanen i rätt riktning, dock finns även här mycket åkermark. Skogsmarken intill E20 i Byrsta är ett dåligt exempel på samverkan.

LRF anser att definitionen av natur- och rekreationsområde ska vidgas till att även innefatta jordbruksmarken så tillvida att dess bidrag till den biologiska mångfalden och naturupplevelsen av årstidens växlingar i odlingen beaktas.

LRF anser att grönområden för rekreation behövs så stadsnära som möjligt och de behöver inte vara så stora för att ändå vara värdefulla. Goda exempel är Viaskogen och skogen vid Vägtorget, Norra Mos. LRF tycker att planeringen av de större grönområdena som gjorts i kommunen inte är genomtänkt och genomförd av slentrian

för att uppfylla "kvoten" av grönområden i översiktsplanen. LRF anser att det vore möjliga att utreda utpekade grönområden för verksamhet/boenden istället för att exploatera jordbruksmark.

LRF önskar att Kommunen överväger noggrant hur översiktsplanen kan tillfredsställa den av regeringen antagna Livsmedelsstrategin.

Kommentar: *Angående jordbruksmark, se kommentar under allmänhetens synpunkter, Jordbruksmark och kommentar till Kristdemokraternas yttrande.*

Verksamhetsområdet Byrstatorp tas bort från planhandlingen.

Gällande bebyggelse på Ekebymossen se kommentar under allmänhetens synpunkter, bebyggelse och ianspråktagande av mark.

Naturskyddsföreningen i Kumla

Naturskyddsföreningen tycker det är bra att målet 25 000 invånare år 2025 är borttaget, likaså det tidigare utpekade verksamhetsområdet på jordbruksmark söder om Kumla.

Naturskyddsföreningen anser att område K8 inte bör bebyggas. Kumla högar bör på ett enkelt sätt återställas.

Naturskyddsföreningen anser att den sydvästra delen av Ekebymossen, som inte utsatts för brytning sedan 1960-talet, ska köpas in av Kumla kommun genom LONA/LOVA bidrag då den är också kulturhistorisk viktig.

Kumlaån mellan cykelbanan och Blackstabron skulle kunna göras i ordning med hjälp av LONA/LOVA bidrag, bör förses med gång/cykelstig efter ån.

Naturskyddsföreningen föreslår att ett naturreservat skapas i anslutning till Blackstaån mellan Blacksta och cykelvägen till Sannahed.

Naturskyddsföreningen anser att det är viktigt att hänsyn tas till att inte för mycket jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse.

Naturskyddsföreningen anser att skogsridån längs väg 647 mot Ekeby behålls och att bebyggelsen inom område K4 begränsas efter detta område.

Naturskyddsföreningen tycker att en vattenplan enligt kommunal EU-bestämmelse bör tas fram.

Befolkningstillväxten har enligt Naturskyddsföreningen minskat i förhållande till kommunens prognoser. Sveriges kommuner och regioner har enligt Naturskyddsföreningen i princip börjat larma om att man i framtiden kan börja planera för nedgående befolkningstillväxt i ca hälften av Sveriges kommuner. Något kommunen bör tänka på.

Naturskyddsföreningen har en del synpunkter på naturen i Kumla; Frommestabäcken (E7) har stora utsläpp av PFAS. Vissa sammanblandning förekommer mellan Frommestabäcken och Frogestabäcken, vattendragen bör beskrivas bättre i översiktsplanen eller omtalas i en vattenplan. Försiktig med bebyggelse för nära Hjortsberga fornminne.

När det gäller cykelvägen mellan Kumla och Hallsberg är sträckan Sannahed – Rala ett bättre alternativ. Viktigt att skydda vattenförsörjningen mellan Sannahed och Kumla.

Före detta branddammen vid Finkvägen i Sannahed bör snyggas till. Eventuellt bör naturreservatet Hällkistan utökas på grund av särskilda kompensationsåtgärder från Trafikverket gällande Hallsberg – Motala – Mjölby.

Frågan om koloniträdgårdar måste nog utredas utanför översiktsplanen. Ett förslag är att plantera frukt- och bärträd som kan användas av kommuninvånarna.

Kommentar: Någon förändring görs ej när det gäller område K8. Kommunens och länsstyrelsens olika syn på riksintresseområdet tydliggörs i översiktsplanen.

Som det står i översiktsplanen så har Ekebymossen stor potential att bli ett framtida besöksmål för natur- och friluftsintrasserade och skulle kunna vara ett lämpligt område för ett framtida naturreservat. Hur detta skulle kunna genomföras är inget som tas upp i översiktsplanen. Hur projekt kan finansieras, till exempel genom LONA/LOVA-bidrag är inget som tas upp i översiktsplanen då det är av en mer detaljerad art.

Kommunen har i dagsläget inga planer på att skapa ett nytt naturreservat i anslutning till Blackstaån.

Angående jordbruksmark, se kommentar under allmänhetens synpunkter, Jordbruksmark och kommentar till Kristdemokraternas yttrande.

Kommunen har i dagsläget inga planer på att ta fram en Vattenplan.

Angående befolkningsmålet, se kommentar under allmänhetens synpunkter, befolkningsmål och befolkningsutveckling.

Gällande kompensationsåtgärder i Hällkistans naturreservat se kommentar till Centerpartiets yttrande.

Enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) stämmer texten om Frommestabäcken och Frogestabäcken, ingen sammanblandning har gjorts. Någon ytterligare beskrivning av vattendragen görs ej i översiktsplanen.

Gällande koloniträdgårdar se kommentar till Centerpartiet.

Nybetong

Nybetong vill att det utpekade verksamhetsområdet för deras verksamhet utökas och justeras.

Kommentar: Användningskartan kompletteras enligt befintlig markanvändning verksamheter. Området som Nybetong föreslår att översiktsplanen ska utökas med är för litet för att lägga till som verksamhetsområde. Naturområdet i anslutning till Nybetong minskas dock i nordväst, då området sedan tidigare nyttjats för industriändamål.

SPF Seniorerna Kumlabygden

SPF anser att det är bra att kommen gjort ett omtag på översiktsplanen. Kumla kommun måste ta ansvar för självförsörjningsgraden av livsmedel i Sverige och världen. Kumla ska bli mer självförsörjande på livsmedel.

SPF ser ett behov av pendlarparkeringar i Kumla, bland annat vid resecentrum, Brändåsen och vid på- och avfarten till E20 vid Byrsta.

Kommentar: Gällande självförsörjningsgraden av livsmedel se kommentar under allmänhetens synpunkter och kommentar till Kristdemokraternas yttrande.

Avsnittet om pendlarparkering i översiktsplanen kompletteras enligt önskemål.

Justeringar efter utställning

Förändringar i text

De större förändringar som har skett efter utställningen redovisas kapitelvis nedan. Utöver de större förändringar som nämns nedan har fler mindre justeringar gjorts i texter och ställningstaganden, bland annat uppdaterade siffror och aktuella uppgifter.

Inledning, utgångspunkter

- Klimatförändring har lagts till som en megatrend som påverkar planeringen.
- Mål och styrdokument har uppdaterats och kompletterats med *Handlingsplan för grön infrastruktur i Örebro län och Näringslivsprogram för Kumla kommun 2018-2022*.

Inledning, beskrivning av kommunen

- Text om mellankommunalt samarbete gällande verksamhetsområden i Brändåsen, Kvarntorp och Rala har kompletterats.

Användning, landsbygdsutveckling

- Utpekade förtätningsområden på landsbygden har numrerats och fått egna områdesbeskrivningar.

Användning, näringsliv och verksamheter

- Utpekade verksamhetsområden har reviderats, se förändringar i karta.
- Områdesbeskrivningar för verksamhetsområden har kompletterats och korrigerats.

Användning, kommunikationer

- Text om pendlarparkering har kompletterats.
- Text om Mälardalstrafik har tillkommit.
- Ställningstagande om regional pendeltågstrafik har korrigerats.

Användning, teknisk försörjning

- Text om avfall har kompletterats med information om förändringar i förordningarna om insamling av förpackningar och returpapper.
- Text om elförsörjning har korrigerats med information om Statens strålskyddsinstitutets författningssamling.

- Text om solenergi har kompletterats med Örebro läns mål om produktion, statistik för kommunen och undantag från bygglovsbefrielse.
- Text om IT-infrastruktur har kompletterats med den regionala handlingsplanen för bredband.
- Ställningstagande om avfall har kompletterats med hushållsnära insamling.

Användning, natur och grönstruktur

- Text om ekosystemtjänster har kompletterats med kompensationsåtgärder.
- Text om blåstruktur har kompletterats med fler av kommunens vattendrag och markavvattningsföretag.
- Rubriken *Bostadsnära natur* har bytt namn till *Bostadsnära natur och grönytor* och har kompletterats med text om säkerställande av grönytor, strategi för ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder samt stadsnära odling.
- Textavsnitt om naturinformationsstigar har flyttats från *Rekreation och friluftsliv* till *Bostadsnära natur och grönytor*.
- Ställningstagande om att ta fram en strategi för att säkerställa grönytor i framtida plan- och exploateringsprojekt har tillkommit.
- Ställningstagande om ekosystemtjänster har korrigerats.

Användning, tätortsutveckling

- Områdesbeskrivningar har reviderats och kompletterats.
- Områden har reviderats och tagits bort – se specifika ändringar under rubriken *Förändringar i karta*.
- Text om Yxhult byggnadsminne och naturvärden har tillkommit i beskrivningen av Hällabrottet.
- Info-ruta om att länsstyrelsen inte godtagit översiktsplanen i delen gällande riksintresse kulturmiljövård Kumlaby (K8) har tillkommit.

Värden och hänsyn, riksintresseområden

- Textavsnitt om samrådsområde naturvård har flyttats till *Naturvård och Natura 2000, Drumlinområdet vid Hackvad*.
- Text under *Kulturmiljövård* har kompletterats med länsstyrelsens rapport *Riksintressen – Södra Örebro län, 2016*.
- Beskrivningen av riksintresset Hjortsberga har kompletterats.
- Info-ruta om att länsstyrelsen inte godtagit översiktsplanen i delen gällande riksintresse kulturmiljövård Kumlaby har tillkommit.

Värden och hänsyn, naturvärden

- Text om naturinventering/naturvårdsplan har kompletterats.

- Text om naturinventeringar som tidigare låg under rubriken *Ångs- och betesmarker* har tagits bort och ersätts med en generell text i inledningen.

Värden och hänsyn, kulturmiljövärden

- Text om byggnadsminnen har korrigerats och Yxhult har lagts till.

Värden och hänsyn, jordbruksmark

- Text har kompletterats med uppgifter om hur mycket brukningsvärd jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för nya utbyggnadsområden i relation till hur mycket som blir kvar för livsmedelsproduktion.

Värden och hänsyn, miljö, hälsa och säkerhet

- Text om *Översvämning* har reviderats, kompletterats och förtydligats.
- Textavsnitt om *Skred, ras och erosion* har kompletterats och förtydligats gällande SGUs kartskikt.

Förändringar i karta

De större förändringar som har skett i de tre huvudkartorna efter utställningen redovisas utifrån de tre rubrikområdena *Utvecklingsstrategi, Användning, Värden och Hänsyn*. Förutom de större förändringar som nämns nedan har fler mindre justeringar gjorts i kartornas ytor, linjer och punkter. Utöver de tre huvudkartorna har övriga kartor kompletterats och reviderats med uppdaterad information.

Utvecklingsstrategi

- *Grön och blå nod* har tillkommit vid Björka lertag.
- Kraftledning har lagts till i bakgrundskartan.

Användning

- Mindre korrigeringar på ytor som redan är detaljplanelagda har gjorts i Hällabrottet, Kumla.
- *Biltrafik, väg, ny riksväg 51* söder om Kvarntorpskorset har ändrats till *befintlig*.
- *Gång- och cykeltrafik, lokal och regional* har setts över och korrigerats på flertalet sträckor för att bättre överensstämna med definitionerna i användningskartan och tätortsområdena (lokala sträckor inom tätort, regionala sträckor utanför tätort).
- *Gång- och cykeltrafik, regional, ny* har till större del tagits bort längs väg 529 (från Västra Drottninggatan och söder ut), längs väg 640 (Södra Via) och längs väg 641 (mellan Sannahed och Kumla).
- *Gång- och cykeltrafik, regional, ny* har lagts till mellan Kvarntorpshögen och väg 642.
- *Gång- och cykeltrafik, lokal, ny* har lagts till mellan Västra Drottninggatan och Oppegård.

- *Grönområde, ny* vid Hällabrottets idrottsplats (H5) har minskats mot befintlig bostadsbebyggelse.
- *Verksamheter, befintlig* har korrigerats vid betongindustrin söder om Hällabrottet.
- *Verksamheter, ny* vid Byrstatorp har tagits bort.
- *Verksamheter, ny* Kvarntorp södra har korrigerats. Delar av området har ändrats från *ny* till *befintlig* (enligt gällande detaljplan). Området har minskats i sydväst och delats upp i två separata områden Kvarntorp (V8) och Kvarntorp södra (V9).
- *Verksamheter, ny* Kvarntorp norra (V7) har minskats i väster och söder. Området har även korrigerats i öster.
- *Stadsbygd blandstad, ny* Gröna Sörby har korrigerats. Del av området har också ändrats från *ny* till *befintlig* (enligt gällande detaljplan).
- *Stadsbygd bostäder, ny* vid kyrkan i Ekeby har ändrats till *befintlig* (enligt gällande detaljplan).
- *Stadsbygd bostäder, ny* i Hällabrottet (H3) har korrigerats. Del av området har ändrats från *ny* till *befintlig* (enligt gällande detaljplan). Del av området har ändrats till *Verksamheter, befintlig*.
- *Stadsbygd bostäder, ny* i Åbytorp (Å3) har minskats i södra delen.
- *Natur, befintlig* har korrigerats i vissa delar, främst för att stämma överens med övriga förändringar som gjorts i till exempel verksamhetsområden.
- *Natur, befintlig* har lagts till i norra Ekeby.
- *Natur, befintlig* har lagts till i Kvarntorpsområdet.
- *Natur, befintlig* har tagits bort vid betongindustrin söder om Hällabrottet.

Värden och hänsyn

- *Miljö hälsa säkerhet, Sekundär transportväg farligt gods*, har tagits bort.
- *Natur- och kulturmiljövärden, dålig ekologisk status och otillfredsställande status*, har uppdaterats med senaste förvaltningscykeln MKN 2017-2021.
- *Natur- och kulturmiljövärden, Naturvärden*, har korrigerats i mindre delar, främst kring Kvarntorp.

Bilaga 1 – Länsstyrelsens yttrande

Yttrande

Datum
2020-04-06

Diarienummer
401-866-2020

Kumla kommun
samhallsbyggnad@kumla.se

Översiktsplan Kumla kommun 2040

Översiktsplanen har överlämnats till Länsstyrelsen i enlighet med 3 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL). Länsstyrelsen har beretts tillfälle att lämna synpunkter.

En översiktsplan kan sägas vara en överenskommelse mellan kommunen och staten om huvuddragen av markanvändningen i kommunen samt om de allmänna intressen som ska beaktas vid planering och byggande. Länsstyrelsens granskningsyttrande ska enligt 3 kap. 20 § PBL redovisas tillsammans med en antagen översiktsplan. Om Länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del ska det anmärkas i planen.

Länsstyrelsens sammanfattande synpunkter

Länsstyrelsen är positiv till att Kumla kommun tar fram en ny översiktsplan som tydliggör kommunens aktuella syn i frågor om mark- och vattenanvändning och bebyggelseutveckling. Länsstyrelsen har granskat planförslaget och anser att översiktsplanen är väl genomarbetad och på ett bra sätt beskriver kommunens arbete mot en hållbar samhällsutveckling. Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen har goda förutsättningar att fungera som ett bra underlag vid kommande planläggning, lovgivning och övrigt beslutsfattande inom kommunen.

Länsstyrelsen anser att synpunkterna som framfördes vid samrådet överlag har beaktats och tillgodosetts i planen på ett bra sätt. Länsstyrelsen anser dock att kommunens ställningstagande gällande geografisk avgränsning av riksintresseområde för kulturmiljövård, Kumlaby, är för snäv. För några utbyggnadsområden behöver framgå att hänsyn behöver tas till riksintressen för kulturmiljövård och kommunikationer, väg och järnväg. Redovisningen av frågor som berör mellankommunala frågor, risk för översvämning och erosion, jordbruksmark, natur- och kulturmiljöer och markavvattning behöver kompletteras och tydliggöras något.

Riksintressen

Av översiktsplanen ska det enligt 3 kap. 5 § PBL framgå hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen överlag på ett bra sätt beskriver riksintressena och hur kommunen avser att tillgodose dem. Länsstyrelsen anser dock att förslag på ny geografisk avgränsning av riksintresseområde för kulturmiljövård, Kumlaby, är för snäv. Redovisningen

av andra riksintressen för kulturmiljövård och riksintressen för kommunikationer, väg och järnväg behöver kompletteras.

Riksintresse för kulturmiljövård

Riksintresse Kumlaby

I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) görs bedömningen att planen innebär positiva konsekvenser för kulturmiljön. Länsstyrelsen delar i stort uppfattningen att ett genomförande av planen kan få positiva konsekvenser, men anser även att det finns risk för påtaglig skada på riksintresse för kulturmiljövård, Kumlaby.

Efter dialog med Kumla kommun angående riksintresse Kumlaby har Länsstyrelsen utarbetat ett nytt förslag till motiv- och uttryckstext som förtydligar syftet med riksintresset samt ett förslag till ny geografisk avgränsning av riksintresseområdet. De förändringar i avgränsningen som föreslås innebär att gränsen justeras utifrån faktiska förhållanden såsom fastighetsgränser och inslag i landskapet samt att Kumla högar inlemmas i riksintresset för att förtydliga områdets tidsdjup. Ett område i riksintressets södra del föreslås utgå eftersom det finns en naturlig gräns och en viss visuell avskärmning i förhållande till riksintressets centrala värden. Förslaget har även stämts av med Riksantikvarieämbetet (RAÄ) som är beredda att godkänna detta. På Länsstyrelsens begäran avvaktar dock RAÄ med sitt beslut eftersom fortsatt dialog med kommunen pågår.

Kumla kommun har å sin sida i planen tagit fram ett förslag på geografisk avgränsning som innebär en avsevärd minskning av riksintressets yta, framför allt genom att en stor del av Kumlabys ännu bevarade jordbruksmark föreslås utgå ur riksintresset.

Kumla har sitt ursprung som en successivt framvuxen bosättning på en åsrygg. Om den tidiga bosättningen vittnar Kumla högar i söder. Den omkringliggande jorden var bördig och med tiden manifesterades välmågan i en ovanligt stor kyrka, ett sockencentrum och en bybildning längs vägen som etablerades på åschrönet. Bebyggelsemiljön är välbevarad och i stort sett motsvarar dess utbredning den gamla bytomten. Odlingsmarken är decimerad genom bebyggelseetablering åt väster och ingår därför inte i det riksintressanta området. Åt öster finns däremot fortfarande ett öppet jordbrukslandskap som erbjuder vida vyer och som är viktig för helhetsupplevelsen av den riksintressanta kulturmiljön.

Kumla är i dag kringvuxen med bostads-, institutions- och industribebyggelse som delvis tagit den bördiga jorden i anspråk. Endast vid Kumlaby är det fortfarande möjligt att uppleva sambandet mellan jordbrukslandskapet och samhällsbyggnaden genom det öppna odlingslandskapets möte med den i traditionellt läge placerade bebyggelsen. Detta landskap har därför både ett stort kulturhistoriskt värde och upplevelsevärde som en plats där Kumlas historia framträder i landskapet, både för den som färdas längs åsryggen och för den som upplever landskapet från sydost och öster.

Länsstyrelsen vidhåller att det fördjupade kunskapsunderlaget tydligt visar att hela riksintresseområdet har ett sådant kulturhistoriskt värde att det är motiverat att det bibehålls, om än med viss gränsjustering. Påverkan på ett riksintresse kan ske även genom exploatering utanför riksintressets gränser, varför kommunens förslag inte innebär någon förändring i sak. Länsstyrelsen har i dialog framfört att viss förtätning med ett mindre antal bostäder sannolikt kan äga rum inom riksintesseområdet. Det förutsätter dock noggrann studie av läge och omfattning i förhållande till landskapsbild och utblickar från åsen respektive upp mot densamma, platsens historiska förutsättningar och de arkeologiska lämningar som kan finnas i området. Någon sådan analys av det utpekade utbyggnadsområdet för bostäder (K8) inom riksintesseområdet har inte presenterats av kommunen i det här skedet.

Andra riksintressen

Länsstyrelsen har tagit fram flera fördjupade underlag för riksintesseområden som berör Kumla kommun. Två berör Drumlinområdet, vilket nämns i planen. Det bör i planen även nämnas att vi har tagit fram rapporten *Riksintressen – Södra Örebro län, 2016*. Beträffande riksintesset Drumlinområdet vill Länsstyrelsen påminna om att det är ett område där samrådsförfarande alltjämt råder.

Riksintesset Hardemo berörs av ett utpekat utvecklingsstråk. Länsstyrelsen anser att det är positivt att det i planen anges att områdesbestämmelser ska upprättas för att säkerställa kulturmiljövärdena vid ny exploatering i området. Länsstyrelsen ser det som angeläget att områdesbestämmelser tas fram så att de säkerställer de kulturvärden som riksintesseanspråket avser, men också övriga kulturvärden i området.

Riksintesset Hjortsberga utgörs av en fornlämning av nationellt intresse, beläget i ett ålderdomligt landskap med inslag av mycket välbevarad bebyggelse. Det är angeläget att stor hänsyn tas till landskapsbild, inte minst i form av utblickar från fornlämningen, och kulturmiljön vid eventuell förtätning i området. Länsstyrelsen anser att det är positivt att det för detta område i planen anges att det ska upprättas detaljplan eller områdesbestämmelser för att säkerställa kulturmiljövärdena vid ny exploatering i området. I rapporten *Riksintressen - Södra Örebro län* föreslås en justering av riksintesset, så att det tydligare återspeglar en helhetssyn på landskapet.

Länsstyrelsen anser att det är bra att det i beskrivningen av det nya utbyggnadsområdet för verksamheter vid Rala (V4) anges att hänsyn ska tas till riksintesse för kulturmiljövård. Då även Södra Via (V3) ligger i närheten av riksintesseområde för kulturmiljövård, Rösavi, bör det i beskrivningen av området framgå att hänsyn måste tas till riksintesse för kulturmiljövård.

Riksintesse för kommunikationer

Länsstyrelsen anser att det är bra att det i beskrivningen av det nya utbyggnadsområdet för verksamheter vid Brändåsen (V10) anges att hänsyn måste tas till riksintesse för kommunikationer. Då alla nya utbyggnadsområden för

verksamheter, förutom Norra Mos (V1), ligger intill riksintresseområden för kommunikationer, väg och/eller järnväg, bör det i beskrivningarna av samtliga dessa områden framgå att hänsyn måste tas till dessa riksintressen.

Miljökvalitetsnormer

Av översiktsplanen ska det enligt 3 kap. 5 § PBL framgå hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer. Länsstyrelsen anser att detta beskrivs på ett bra sätt i översiktsplanen och har därför inga synpunkter på denna del.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen anser att avsnittet *Kumla i regionen* på ett bra sätt redovisar aktuella mellankommunala frågor. Länsstyrelsen anser dock att det för de nya utbyggnadsområdena för verksamheter vid Kvarntorp och Rala bör lyftas tydligare att utbyggnad förutsätter ett mellankommunalt samarbete med framför allt Hallsbergs kommun, på samma sätt som har beskrivits för Brändåsen.

Människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet, och risken för olyckor, översvämning eller erosion. Länsstyrelsen anser att redovisningen av dessa frågor behöver kompletteras enligt nedan.

Översvämning och skyfall

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen har uppdaterat ställningstaganden gällande översvämningsrisk utifrån Boverkets vägledning. Något som behöver förtydligas är dock hur kommunen avser att planera för miljöfarliga verksamheter. Enligt Boverket ska även större riskobjekt, samt enstaka verksamheter eller industriområden med risk för stor miljöpåverkan vid översvämning, lokaliseras till områden som inte hotas av översvämning (dvs. ovanför beräknat högsta flöde, BHF). Då flera verksamhetsområden planeras i vattennära lägen vore det önskvärt med ett tydliggörande av vilka som helt eller delvis berörs av BHF.

I både planen och i MKB anges att vårfloden 1977 motsvarade ett 100-årsflöde. För de norra länsdelarna (t.ex. Arbogaån vid Lindesberg) är detta korrekt, men i de södra avrinningsområdena var flödena inte riktigt lika stora. Exempelvis motsvarade flödet i Svartån vid Karlslund ungefär ett 50-årsflöde.

I planen bör på s. 110 framgå att den uppdatering av översvämningskarteringen för Täljeån som gjordes 2019 inte enbart var en komplettering med BHF utan den innebar även en uppdatering/korrigerande av övriga flöden (Q100 och Q200).

Även beskrivningen av skyfallskarteringarna behöver förtydligas. Då det i tabell på s. 112 hänvisas till Boverkets rekommendationer med återkomsttid behöver

även skyfallskarteringens återkomsttid framgå. I MKB:n beskrivs skillnaderna mellan kommunens två detaljerade skyfallskarteringar (2016 och 2019) som stora. Vad Länsstyrelsen känner till är metodiken i grunden densamma i de två skyfallskarteringarna, den från 2019 täcker dock ett större område och har ett något förfinat underlag.

För verksamhetsområdet Rala (V4) tas inte översvämningsrisk upp i beskrivningen. Stora delar av Ralaängarna översvämmades både 1977 och 2015. Det behöver i planen framgå om kommunen har begränsat området så att det inte berör översvämningsrisk.

Ras och skred

Sveriges geologiska undersöknings (SGU) GIS-skikt *Förutsättningar för skred i finkornig jordart* redovisas nu på kartan på s. 112, men nämns inte i texten, vilket bör kompletteras. Det bör tydliggöras att stabilitetsutredning krävs om det är ett riskområde enligt karteringarna och om det inte är uppenbart att det inte är något problem. Länsstyrelsen vill även uppmärksamma att SGU har underlag gällande erosion som kan vara lämpliga att lyfta fram i en översiktsplan.

Statliga och mellankommunala intressen

Svenska kraftnät

Se bifogat yttrande.

Lantmäteriet

Se bifogat yttrande.

Post- och telestyrelsen

Se bifogat yttrande.

Trafikverket

Se bifogat yttrande.

Övriga remissinstanser

Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut och Försvarmakten har inga synpunkter på översiktsplanen.

Råd enligt 2 kap. PBL

Jordbruksmark

Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Detta innebär att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan

2020-04-06

401-866-2020

tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk, vilket också är ett ställningstagande i planen. Länsstyrelsen anser att det är mycket positivt att översiktsplanen behandlar frågan om jordbruksmark på ett ingående sätt samt att kommunen har gjort en grundlig analys i frågan.

Länsstyrelsens utgångspunkt för bedömningen av vad som är brukningsvärd jordbruksmark är att mark som brukas eller har brukats i närtid får anses vara brukningsvärd, en bedömning som ligger i linje med mark- och miljööverdomstolens domar P 4087-15 och P 4848-16. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att i planen framhålla syftet med 3 kap. 4 § miljöbalken (MB), dvs. att jordbruksmark är en begränsad resurs med avgörande betydelse för att trygga livsmedelsförsörjningen i landet och att den därför ska skyddas. Därför är all jordbruksmark som brukas eller har brukats i närtid viktig att bevara, oavsett hur stora områden det rör sig om eller var de är belägna, eftersom det är omöjligt att förutspå vilka förutsättningar som finns för livsmedelsproduktion och livsmedelsimport i framtiden.

Kommunen föreslår att ett av kriterierna för att jordbruksmark ska anses vara brukningsvärd är att marken är berättigad till gårdsstöd enligt Jordbruksverkets blockdatabas. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att det finns olika skäl till att ett jordbruksblock inte är klassat som stödberättigande, t.ex. kan det räcka med att ingen har sökt något stöd för den inom en viss tidsrymd eller så kan det vara mindre åtgärder som krävs för att marken ska bli stödberättigande, som exempelvis en dikesrensning. Jordbruksmark kan därför vara produktiv, brukas och därmed ha ett värde för livsmedelsproduktionen även om den just nu inte klassats som stödberättigande.

Ovanstående visar att Länsstyrelsens bedömning av vad som är brukningsvärd jordbruksmark skiljer sig från kommunens. Kriterierna som kommunen har tagit fram kan enligt Länsstyrelsen utgöra basen för en gradering som kan användas vid bedömningen om ifall ett väsentligt samhällsintresse kan överväga intresset av att bevara jordbruksmarken i det enskilda fallet. Länsstyrelsen anser dock inte att den jordbruksmark som inte uppfyller kriterierna automatiskt kan bedömas som icke brukningsvärd.

I planen anges som ett kriterium för att bostadsförsörjning ska kunna räknas som väsentligt samhällsintresse att små bostadsområden längs bebyggelsestråk och förtättningsområden på landsbygden bör omfatta ca 4 bostäder. Länsstyrelsen ställer sig tveksam till att så få bostäder kan räknas som väsentligt samhällsintresse, därför är det bra att det i planen samtidigt anges att det är viktigt att tydligt argumentera varför förtätning med enstaka bostadshus är ett väsentligt samhällsintresse eftersom det normalt inte räknas som det.

För övrigt vore det önskvärt att planen kompletteras med uppgifter om hur mycket brukningsvärd jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för nya utbyggnadsområden i relation till hur mycket jordbruksmark som blir kvar för livsmedelsproduktion.

Naturmiljö

Värdet av gröna stråk beskrivs på flera ställen i översiktsplanen. De redovisas också på ett bra sätt på mark- och vattenanvändningskartan samt i utvecklingsstrategin. Länsstyrelsen anser att det är positivt att fler områden nu pekas ut som Natur i planen.

Länsstyrelsen har arbetat fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur, vilket bör nämnas i avsnittet Regionala mål och styrdokument. Handlingsplanen redovisar samlad och delvis ny kunskap om olika naturmiljöer i länet, hur naturvärden kopplade till miljöerna är fördelade i landskapet samt vilka utmaningar och åtgärder som är mest prioriterade. I planen ingår bl.a. kartor som ska fungera som hjälpmedel för planering av åtgärder i landskapet.

Det är positivt att kommunen tar upp behovet av en naturinventering eller naturvårdsplan. En sådan kan ange de övergripande riktlinjerna, befintliga och utvecklingsbara ekosystemtjänster, områden som kan utvecklas och restaureras, grönstruktur med gröna korridorer m.m. I planen nämns även att enskilda områden som ska planläggas kan behöva inventeras och nämner då ängs- och betesmarker och sumpskogar. Det finns dock flera andra naturmiljöer där naturvärdesinventering också kan komma att behövas, t. ex. större skogsområden och jordbrukslandskap med småbiotoper.

I Hällabrottet har nya verksamhetsområden (V5) och (V6) tillkommit. Områdena omfattar stora ytor och påverkar kanske främst rekreativsmöjligheterna, men Länsstyrelsen bedömer att det även kan finnas värdefull natur som påverkas. I det södra området (V6) finns flera fynd av rödlistade och fridlysta arter, t.ex. tibast. I detta område behöver hänsyn tas till befintliga naturvärden och områdets eventuella värde för friluftslivet då det ligger nära Hällabrottet. Förtätning i närheten av Natura 2000-området Södra Mossby bör ske med stor hänsyn till Natura 2000-området och närliggande marker.

I södra delen av Kumla har verksamhetsområdet (V3) minskats och bedöms inte längre innebära samma betydande påverkan på Natura 2000-områdena Björka och Vissberga lertag. Länsstyrelsen vill dock uppmärksamma att Natura 2000-områdena dock fortfarande behöver beaktas vid all planläggning i närheten av dem. Exploatering i närheten av Natura 2000-områden kan kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB.

Verksamhetsområdet Brändåsen (V10) ligger i ett förhållandevis småbrutet jordbrukslandskap omväxlande med skogspartier i varierande storlek. Det finns troligen gott om biotopskyddade objekt, brynmiljöer, m.fl. värdefulla biotoper här. Nordöstra delen av området har pekats ut i Länsstyrelsens naturvårdsprogram, ”Sex kullar vid Brändåsen”. Kullarna utgörs troligen av drumliner och utgör ett tilltalande inslag i landskapsbilden och kan även hysa värdefull vegetation. Eventuell exploatering bör ske med stor hänsyn till flora och fauna här.

Länsstyrelsen har förståelse för att kommunen vill fortsätta utveckla områden som redan används för olika typer av verksamheter. Området runt Kvarntorp (V6-V9)

2020-04-06

401-866-2020

har dock naturvärden som bör värnas, vilket även uppmärksammas i planen. Ett stort antal arter finns rapporterade i Artportalen, t. ex. flera fridlysta växter och rödlistade fågelarter.

Området runt Kvarntorp ingår tack vare sin höga andel lövträd i Länsstyrelsens kartering av lämpliga miljöer för vitryggig hackspett. Om kommunen vill jobba för att öka områdets naturvärden och förbättra förutsättningarna för vitryggig hackspett bör lövskogen i så stor utsträckning som möjligt få finnas kvar, fragmentering undvikas och lämpliga skötselåtgärder genomföras.

Verksamhetsområdena bör då koncentreras till exempelvis barrskogar i området.

Kulturmiljö

Kommunen har ett kulturmiljöprogram, som tagits fram i samverkan med Länsstyrelsen, och som ger ett gott stöd i arbetet med plan- och byggprocesser i kommunen. Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ambition att utveckla och tillgängliggöra Sannaheds militärhistoria genom att bilda ett kommunalt kulturresevat. I avsnitt Solenergi på s. 59 bör det angående solceller påtalas att hänsyn bör tas till kulturvärden och landskapsbild. Undantag från bygglovsbefrielse gäller för bebyggelse utpekad i kulturmiljöprogram eller motsvarande.

Markavvattningsföretag

I planen anges för flera av de planerade utbyggnadsområdena att markavvattningsföretag finns i området. Länsstyrelsen anser att det i planen även bör framgå hur kommunen avser att beakta markavvattningsföretagen.

De som medverkat i beslutet

Detta beslut har fattats av länsråd Anna Olofsson med samhällsplanerare Helena Siegert som föredragande. I handläggningen av ärendet har också avdelningschef Anita Norén, tf. enhetschef plan och kultur Jonas Jansson, länsarkitekt Lena Lundkvist, miljöskyddshandläggare Ylva Hedene, miljöskyddshandläggare Peter Ekelund, antikvarie Mia Geijer, naturvårdshandläggare Marie Larsson och vattenvårdshandläggare Christian Brun deltagit.

Bilagor:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från:

Svenska kraftnät, daterat 2020-03-05

Lantmäteriet, daterat 2020-03-11

Post- och telestyrelsen, daterat 2020-03-13

Trafikverket, daterat 2020-04-01

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på

www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Framkomlighet och samhällsplanering
Planhandläggare
Yvonne Johansson
010 475 80 42
samhallsplanering@svk.se

orebro@lansstyrelsen.se
Helena.Siegert@lansstyrelsen.se
Kumla kommun
klara.agren@kumla.se
johannes.ludvigsson@kumla.se

2020-03-05

2018/936
2018/873

YTTRANDE

Yttrande angående Utställning, Översiktsplan för Kumla kommun 2040

Länsstyrelsens diarienummer: 401-866-2020

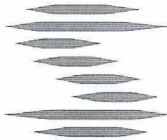
Svenska kraftnät har i yttrande daterat 2018-06-01 framhållit synpunkter och har noterat att hänsyn tagits till våra synpunkter. I komplettering till detta har Svenska kraftnät följande synpunkter på översiktplanförslaget:

Nedan justering ska göras i texten om magnetfält:

År 2002 togs det fram allmänna råd som anger referensvärden för allmänhetens exponering för magnetfält. Referensvärdena är rekommenderade maxvärden och bygger på riktlinjer från EU. Syftet är att skydda allmänheten mot kända hälsoeffekter vid exponering eftersom hälsoeffekter från magnetfält inte kan uteslutas på lång sikt. För magnetfält med frekvensen 50 Hz är referensvärdet 100 µT. Under de största kraftledningarna (400 kV) ligger fälten på 10-20 µT.

År 2002 tog Statens strålskyddsinstitut fram en författningssamling (SSI FS 2002:3). Den har ersatts av Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält (SSMFS 2008:18). Där finns referensvärdet 100 µT för 50 Hz. Det avser att skydda allmänheten mot vad vi brukar kalla direkta eller akuta effekter (påverkan på nervsystemet, exponering under kort tid för starka fält, samma fält som ofta blir aktuella i arbetsmiljöfrågor i våra ställverk – men inte för allmänheten). Referensvärdena avser inte exponering under lång tid.

Ni är välkomna att höra av er om frågor uppstår.

Detta yttrande har beslutats av tillförordnad enhetschef Martin Görnebrand efter föredragning av samhällsplanerare Yvonne Johansson. Vid ärendets handläggning har även Viktoria Andersson deltagit.

Med vänliga hälsningar

Martin Görnebrand

Yvonne Johansson

Information angående samråd och remisser till Svenska kraftnät

Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från transmissionsnätsledningar och stationer. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på vår webbplats: <http://www.svk.se/aktorsportalen/samhallsplanering>

Svenska kraftnät önskar att ni vid remittering av kommande ärenden sänder fullständigt material till oss. Vi ser gärna att relevant lägesbunden data i form av shape- eller dwg-filer skickas till oss med information om vilket koordinatsystem de är skapade i. Exempel på detta kan vara detaljplanegränser och utredningskorridorer. Samråd skickas till: registrator@svk.se alternativt till: Svenska kraftnät, Box 1200 172 24 Sundbyberg

Kumla kommun
samhallsbyggnad@kumla.se

YTTRANDE I ÄRENDE LM2020/002034

DATUM: 2020-03-11 **ERT ÄRENDE:** KS 2017/99
KOMMUN: KUMLA **LÄN:** ÖREBRO LÄN
SKEDE: SAMRÅD

Översiktsplan för Kumla kommun 2040

Vid genomgång av planförslagets utställningshandlingar har följande noterats:

PLANFRÅGOR SOM BERÖR LANTMÄTERIETS KOMMANDE ARBETE

Översiktsplanen berör endast indirekt Lantmäteriets kommande arbete. Många av de förändringar som beskrivs i planen kommer i och för sig att innebära att fastighetsindelningen kommer att behöva förändras eller att fastighetsanknutna rättigheter (servitut, ledningsrätter, gemensamhetsanläggningar etc.) kommer att behöva bildas. Omfattningen av dessa behov kommer dock att konkretiseras i senare skeden, t.ex. då områden detaljplanläggs.

LANTMÄTERIETS SYNPUNKTER

Ev. strategi för områden med enskilt huvudmannaskap

En fråga som kan, men inte måste, belysas i en översiktsplan är om kommunen har någon uttalad strategi för inom vilka områden man avser tillämpa enskilt huvudmannaskap för allmänna platser i detaljplaner. Enskilt huvudmannaskap för allmänna platser kan enligt plan- och bygglagen tillämpas om särskilda skäl finns för detta. Om det är aktuellt att tillämpa enskilt huvudmannaskap i någon del av kommunen kan det vara ett bra stöd vid framtida planläggning att dessa områden och de särskilda skälen redovisas i översiktsplanen.

Övriga synpunkter

I övrigt har Lantmäteriet inga synpunkter på planförslaget.

För Lantmäteriet

Kristina Lindqvist

Kopia till: orebro@lansstyrelsen.se

Avdelningen för säker kommunikation

PTS har av Länsstyrelsen i Örebro Län ombetts att inkomma med synpunkter på översiktsplan för Kumla kommun.

PTS är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar – sektorsansvar – inom områdena post och elektronisk kommunikation. Inom ramen för detta arbete skall PTS bland annat:

- främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer enligt de mål som anges i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation
- verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga
- verka för att tillgodose totalförsvarets behov av post- och elektronisk kommunikation under höjd beredskap, och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar i näten för elektronisk kommunikation i fred

Regeringen presenterade i oktober 2011 sin digitala agenda för Sverige. Det övergripande målet i agendan är att Sverige ska vara bäst i världen på att utnyttja digitaliseringens möjligheter. År 2016 presenterade regeringen en ny bredbandsstrategi ”Sverige helt uppkopplat 2025” där det kortsiktiga målet är att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2020. På längre sikt är målen att 98 procent av alla hushåll och företag i hela Sverige bör ha tillgång till minst 1 Gbit/s senast år 2025 samt att det bör finnas tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där människor normalt befinner sig senast år 2023.

En robust och välutbyggd it-infrastruktur är viktig för att trygga välfärden. It är en central infrastruktur som ligger till grund för många andra områden. En väl

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117A
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

fungerande och utbyggd it-infrastruktur ger goda förutsättningar för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att it-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regionnivå samt i alla kommuner. Om inte it-infrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Lagändringen i Plan- och bygglagen (PBL) från maj 2011, stärker även detta.

PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information.

I detta fall kan det vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över vilka befintliga ledningsägare som blir berörda eller liknande funktion. Exempelvis bredbandskoordinatorer bör ha information om potentiella ledningsägare gällande elektroniska kommunikationer.

Sedan december 2010 finns ett system för begäran om ledningsanvisning, ”ledningskollen.se”. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via <https://www.ledningskollen.se/>

PTS har i tidigare skrivelse (med hemlig bilaga 2012-01-23 dnr: 03-16005) till respektive länsstyrelse lämnat uppgifter om teleanläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m.

Om planen innebär uppförande av vindkraftverk, kan dessa i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt, speciellt gäller detta för radiolänkförbindelser. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkrafts-etableringen för respektive område för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkoperatörerna är.

PTS har inga ytterligare synpunkter.

Hampus Bernitz

Från: elis.hoglund@trafikverket.se
Skickat: Wed, 1 Apr 2020 15:08:50 +0100
Till: "samhallsbyggnad@kumla.se" <samhallsbyggnad@kumla.se>
Cc: "Länsstyrelsen i Örebro län" <orebro@lansstyrelsen.se>
Ämne: KS 2017/99

Kumla kommuns dnr: KS 2017/99
Trafikverkets dnr: TRV 2020/13555

Utställning gällande Översiktsplan för Kumla kommun 2040

-
Trafikverket har mottagit utställningshandlingarna för Kumla kommuns översiktsplan *Kumla kommun 2040* och önskar lämna följande synpunkter.

- Riksväg 51 från Kvarntorpskorset och norrut är inte en led för farligt gods.
- Av Region Örebro län har Trafikverket fått uppdraget att ta fram en vägplan för sträckan trafikplats Byrsta till Örsta längs riksväg 52 och inte sträckan Örsta – Sköllersta som nämns i översiktsplanen.

I övrigt har Trafikverket inget att erinra utan välkomnar till en fortsatt dialog med kommunen.

Med vänlig hälsning

Elis Höglind
Samhällsplanerare

elis.hoglund@trafikverket.se
Direkt: 010-123 05 46

Trafikverket
Box 1140
631 80 Eskilstuna
Besöksadress: Tullgatan 8
Telefon: 0771-921 921
www.trafikverket.se